Zaterdag 23 December 1916. Tweede Jaarg. Nr 354 — Prijs: 5 Centiemen door geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week

ABONNEMENTSPRIJZEN:
Per maand ..... 1.75 Per 6 maanden ..... 10.—
Per 3 maanden ..... 5.— Per jaar ..... 18.—

AFGEVAARDIGDEN VAN DEN OPSTELRAAD:
Raf VERHULST, Dr Aug. BORMS, Alb. VAN DEN BRANDE
Met vaste medewerking van Dr A. JACOB
BUREELEN: ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN. Tel. 1900

AANKONDIGINGEN:
Tweede bladz., per regel. 2.50 Vierde bladz., per regel. 0.50
Derde bladz., id. 1.— Doodsbericht ..... 5.—
Voor alle annoncen, wende men zich ROODESTRAAT, 44.

BERICHT

De Eigenaar-Uitgever van « HET VLAAMSCHE NIEUWS » heeft de eer aan het geacht publiek bekend te make dat de eigendom van het blad in andere handen zal overgaan met 24 DECEMBER 1916.

DE OORLOG

De Toestand

Wij hebben nu, na het gejubel, waarop de pers der Centralen en der onzijdigen, het keizerlijk vredesaanbod heeft begroet, thans ook de stemmen gehoord uit de voornaamste landen der Entente, de stemmen van de pers en van de verantwoordelijke regeeringspersonen in Rusland, Italië, Frankrijk en Engeland. Er is, niet zonder eenige bevreemding, op gewezen dat Rusland, waar misschien de oorlogsmoeheid zich het sterkst doet gevoelen, het krachtdadigste van al, de voorstellen om met den vijand in onderhandeling te treden van de hand heeft gewezen. Sonnino sprak veel minder beslist dat zijn Russische konfrater, en Briand en Lloyd George wezen wel het aanbod tot onmiddellijk onderhandelen, zonder bepaalde basis, van de hand, maar hebben, zooals een Engelsch blad dat noemt, « de deur tot vredesbesprekingen niet toegegrendeld ». Inderdaad bevat de rede van den Engelschen premier, en die is wel de belangrijkste omdat men mag aannemen dat Engeland op dit oogenblik aan de zijde der geallieerden over oorlog of vrede te beslissen heeft, veel merkwaardige dingen, kordate verklaringen die goed strooken met den hooghartigen toon van Bethmann-Holweg's beruchte rede van 12n December l.l. Evenals in de redevoering van den rijkskanselier dat deel van belang is waar wordt voorgesteld de vredesonderhandelingen te beginnen, en de rest er maar bij is om den vorm stevigheid bij te zetten, is in de rede van Lloyd George vooral dat deel van beteekenis, waarin hij de mogelijkheid van vredesbesprekingen openlaat, mits Duitschland zijn voorwaarden doe kennen, zich tot herstel (van het gestichte kwaad) en het geven van waarborgen voor de toekomst bereid verklare. Het is in dien zin dat de Engelsche pers, en vooral de gematigde die betrouwbaarder is dan de opgezweepte, de ministerieele verklaringen heeft opgevat.

Het is dus waarschijnlijk dat de nota van antwoord, die in naam van de Entente aan de Centralen zal worden overhandigd, uiting zal geven aan die gedachte, en blijkbaar op nog gunstiger toon, dan de redevoering van een minister die voor een vergadering en de wereld daarbuiten het woord voert. Men mag aannemen dat die nota een behendige omschrijving zal zijn van deze vraag: « Welk zijn uwe eischen; tot welke toegevingen zijt gij bereid? Niet dat wij die kunnen aannemen, maar wij kunnen ze misschien toch onderzoeken. »

Vermits de Centralen voor den eersten stap te vinden waren, kunnen ze den tweeden moeilijk nog ontwijken, tenzij van hen het onmogelijke wordt geëischt: vernietiging van het Pruisische militarisme, uitlevering van de vloot, en dergelijke hersenschimmige dingen meer. Er bestaat geen kans voor dat zulke eischen worden gesteld. Duitschland beproeft, zegt men, de schuld van het voortzetten van den wereldoorlog op de Entente te schuiven; deze beweert den slimmen streek te hebben begrepen dien men haar spelen wil. Zij zal dus beproeven hem te ontwijken, en dat kan zeallen wanneer zij den weg tot onderhandelingen niet bij voorbaat verspert. Blijft de weg vrij dan zal Duitschland niet aarzelen er verder op voort te gaan.

De «Neue Zürcher Zeitung» verneemt uit den Haag dat het antwoord van de Entente vandaag Zaterdag zou worden overgemaakt. Een privaat telegram uit Zürich weet over den vermoedelijken inhoud het volgende mede te deelen:

« Naar verluidt zal de gemeenschappelijke nota van antwoord der Entente op het vredesaanbod van de Middelrijken een verklaring inhouden dat de Entente den vrede niet ongeneigd is; zij wil echter niet onderhandelen zonder dat Duitschland met bepaalde voorstellen voor den dag komt; het antwoord zal nog een bijzonderen passus over de kwestie der verantwoordelijkheid bij de afzonderlijke oorlogvoerende mogendheden bevatten. »

Het staat dus vast dat men langs beide kanten het odium der verantwoordelijkheid voor een nutteloos voortgezetten oorlog niet dragen wil. Laat ons hopen dat niet zal gepoogd worden dit door rhetorische figuren of spitsvondigheden te ontwijken, maar door de verklaring van bereidwilligheid zoohaast mogelijk een voor beide partijen eervollen vrede te sluiten. Ondertusschen zijn de vredelievende elementen in de verschillende oorlogvoerende landen volop aan 't werk en 't dient gezegd dat de socialisten daarbij aan hun tradities over 't algemeen getrouw gebleven zijn.

* * *

Van de verschillende gevechtsterreinen is er geen bijzonder nieuws. Te noteeren in het Duitsche telegram van eergisteren de mededeeling: « Op beide Somme-oevers begunstigde het helder weder de bedrijvigheid van het geschut die in enkele sektoren, tot groote hevigheid steeg. » Overigens is 't in 't Westen over 't algemeen rustig.

Wat het Oosten betreft, valt op te merken dat de Russen met taai- en verwoedheid hun aanvallen voortzetten bij Mestecanesci op den Oostelijken oever van de Gouden Bistritza, dus dicht bij de Noordoostelijke grens van Zevenbergen. De Bistritza is een rechterbijrivier van de Sereth. Over den strijd in Groot-Walachije is het Duitsche staftelegram alles behalve uitvoerig, en weet niets anders te melden dan dat het geschutvuur sterker wordt in het gebergte. De Centralen naderen blijkbaar de plaats waar de geallieerden zullen beproeven halt te houden, en den stoot van de op smal front aanrukkende vijandelijke legers op te vangen. Het laatste Russische telegram spreekt van geslaagde verkenningen in de streek van Rumnicu-Sarat (waar de Centralen dus niet ver meer van verwijderd kunnen zijn) en Buzeu. Hetzelfde bericht gewaagt, over den strijd in de Dobroedscha, van hevige vijandelijke aanvallen in de buurt van het dorp Cerna op den Russischen linkervleugel en nabij Atmanca in het centrum. Mackensen staat dus niet ver meer van den benedenloop van den Donau, aangezien Cerna bijna op één lijn ligt met de versterkte Donau-haven Tulcea.

Op het Macedonische gevechtsterrein, geen nieuws van beteekenis. Het Sofiotische stafbericht gewaagt van het optreden van Oostenrijksch-Hongaarsche troepen ten Zuiden van het Ochridameer. Is dit reeds een gevolg van de frontverkorting in Roemenië? Mogelijk wel.

Van Duitsche militaire zijde wordt daarover het volgende geschreven: « Onze vijanden (die van Duitschland) hebben bij het ingrijpen van Roemenië in den oorlog het meest daarom gejubeld, omdat Roemenië ons een reusachtig front opdrong dat wij, naar ze gelooften, niet zouden kunnen houden, aangezien toch hun vechtvermogen gesterkt werd door het Roemeensche leger. Daardoor zouden onze linies, naar hun meening, zoodanig moeten uitgedund worden dat een doorbraak gemakkelijk zou uit te voeren zijn. Thans is die hoop op de vreeselijkste wijze ontgoocheld geworden, en reeds daaruit erkent men de geweldige beteekenis van de frontverkorting. Zij heeft echter ook nog andere gevolgen meegebracht.

» Reeds na de verovering van Boekarest was ons front uiterst gunstig, aangezien het den kolossalen naar het Westen gerichten boog kwijt was geraakt, en in de plaats een loodrechte lijn midden door Roemenië ten Oosten van Boekarest, die bocht verving. Een groote boog was door een korte koord vervangen geworden. Dit gold echter alleen voor het 9de en het Donau-leger, welke gezamelijk door Walachije heen naar Boekarest opgemarcheerd kwamen. Ons Roemeensch front had echter nog op andere punten zijn voortzetting, aangezien heel de loop van den Donau van aan Otlenitsa, tot ongeveer aan Harsova moest worden gehouden, zoodat het front van Otlenita uit in een spitsen hoek naar het Noordoosten liep, waar het zich in de bocht van den Orzea-arm van den Donau tot Zuidwaarts van Harsova uitstrekte. Van daaruit liep de linie weer in rechten hoek naar het Oosten, dwars door de Dobroedscha. Dientengevolge hadden wij weliswaar bij Boekarest zelf een zeer kort front, maar heel het Roemeensch gevechtsterrein was aan de Donau- en Dobroedscha-fronten nog circa 200 kilometer langer dan het front bij Boekarest, aangezien de linie van ons Donau-front 150 kilometer uitgestrektheid had.

» Door den opmarsch van de Bulgaren over heel den loop van den Donau tot over Fetesti en verder Noordwaarts, werd een verbetering doorgevoerd van ons Roemeensch front links van den Donau, die een nieuwe, aanzienlijke verkorting van onze stellingen ten gevolge had. Daarbij komt dat de afstand van het Roemeensche grensgebergte tot Fetesti (vlak tegenover Cernavoda) door de Oostwaarts gerichte Donaubocht in dit deel van Roemenië de grootste afmeting heeft, die echter des te geringer werd, naarmate de Centralen over den Calmacuil-sektor heen de vesting Braïla naderden. Aangezien wij het front moeten houden tot aan de kust van de Zwarte Zee, zoo heeft het thans door het oprukken onzer troepen over de linie Penicacago-Babadagh (Dobroedscha) in de richting van den Beneden-Donau de grootste verkorting ondergaan die hier mogelijk is. Aan den weg Buzeu-Rimnicu-Sarat-Zuidwaarts van Braïla, bedraagt de afstand van de kust van de Zwarte Zee tot aan de Zevenbergsche grens 200 kilometer.

» Wij kennen, zoo gaat de mededeeling verder, niet nauwkeurig den loop van ons front (dit is met de lakonische Duitsche stafberichten over Walachije geenszins te verwonderen, maar wij mogen aannemen dat het in dien sektor den gunstigsten vorm heeft, die ongeveer door de linie in vogelvlucht wordt gegeven. Naar die opvatting loopt thans de linie in Roemenië langs de Oostelijke Zeveubergsche grens, en buigt bijna rechtkoekig, naar het Oosten om, door het smalste deel van Roemenië heen en door de Dobroedscha Zuidwaarts van Braïla niet ver van den benedenloop van den Donau tot aan de Zwarte Zee. »

Zoodat op dit oogenblik het Roemeensche front van de Centralen 900 kilometer korter geworden is, waardoor — aldus besluit de militaire mededeeling in kwestie — aanzienlijke troepenmassa's voor andere doeleinden vrij komen.

Een nota van President Wilson

Washington, 21 December. — De minister van Staat (buitenlandsche zaken) Lansing heeft een verklaring gedaan, waarin hij uitlegt, dat de nota van president Wilson is verzonden, niet om de stoffelijke belangen van de Vereenigde Staten, doch « omdat onze eigen (d. z. de Amerikaansche) rechten steeds weer door de oorlogvoerenden van beide kanten worden in het gedrang gebracht, zoodat de toestand voortdurend kritieker wordt.

Wij worden zelf dichter naar den kant van den oorlog getrokken. Daarom hebben wij het recht om te weten, naar wat elk der oorlogvoerenden streeft, opdat wij daarnaar ons gedrag in de toekomst zullen kunnen regelen.

Door ons is geen rekening gehouden met de Duitsche voorstellen en evenmin met de rede van Lloyd George.

New-York, 21 December. — Laat op den dag heeft Lansing na een onderhoud met Wilson een tweede verklaring afgelegd, bedoeld naar hij zei om ten duideliikste te doen uitkomen, dat in de onzijdigheidspolitiek van de Vereenigde Staten geen verandering gekomen is.

De toestand in Griekenland

Athene, 16 December. Vertraagd. — In tegenstelling tot de algemeene(?) opvatting zijn diplomatieke kringen van meening, dat de toestand door het feit, dat de Grieksche regeering Donderdag het ultimatum der Entente heeft aangenomen, nog niet is opgehelderd.

De processen tegen degenen, die van samenspanning zijn beschuldigd, nemen hun voortgang, maar er zijn weinig nieuwe aanhoudingen gedaan. Daarentegen zijn gisteren verscheiden beschuldigden op vrije voeten gesteld.

Het vredesvoorstel

Petrograd, 21 December. — De Amerikaansche gezant heeft heden aan den minister van buitenlandsche zaken de nota met het vredesvoorstel van de Duitsche regeering overhandigd. Er werden aan die overhandiging geen kommentaren toegevoegd.

De Deensche Antilleneilanden

Nu wij vernemen dat de Deensche Rijksdag het voorstel betreffend den verkoop van de Deensche West-Indische eilanden beslist aangenomen heeft (namelijk het Folkething met 90 stemmen voor en 16 tegen, en het Landsthing met 40 tegen 19 stemmen), is het niet van belang ontbloot een paar woorden te zeggen over de beteekenis van de kleine eilandengroep die de Vereenigde Staten weldra in hun bezit zullen hebben.

De Deensche Antillen omvatten drie kleine eilanden, met eene geringe oppervlakte en zijn gelegen langs de Oostzijde van Midden-Amerika, in de zee der Antillen.

Men treft daar de groote eilanden aan: Cuba, Haïti, Jamaïca en Porto Rico, Heel dicht bij Porto Rico, dat vroeger eene Spaansche en thans eene Amerikaansche kolonie is, liggen de Deensche Antillen. Het belangrijkste der drie eilanden is Sint-Thomas, dat echter met betrek op de uitgestrektheid en de bevolking enkel op tweeden rang komt. Zijn meerder belang spruit uit de kleine haven welke dit eiland bezit.

Deze havenplaats Charlotta-Awalda, telt 9000 inwoners en vormt voor de verschillende schepen, die er aanleggen een soort van bergplaats. Ongelukkig beantwoordt deze haven niet meer aan de tegenwoordige vereischten der scheepvaart. Met een diepgang van hoogstens tien meter, is zij niet meer genaakbaar voor de schepen met eene groote tonnemaat. Charlotta-Awalda was vroeger eene landingsplaats voor de vele zeilschepen die er hunne koopwaren aflaadden; deze werden dan vandaar over de verschillende Antillen-eilanden verzonden. Nu echter dat de scheepvaart niet meer met zeilschepen, maar met stoomschepen geheurt, doet de noodzakelijkheid der landing te Charlotta-Awalda zich niet meer gevoelen; de stoomschepen kunnen nu zelf hunne koopwaren naar de eindbestemming brengen. Behalve deze haven heeft het St-Thomaseiland geene andere belangrijke bijzonderheid. Het is redelijk bergachtig; sommige spitsen liggen langs de phosphoorsteenkusten; frissche valleien wisselen af met de groene velden.

Het tweede eiland St-Jan, is veel kleiner dan St-Thomas en ligt gansch buiten de groote zeewegen; zijne eenige haven Crawbay, alhoewel beter beschut tegen de stroomen dan Charlotta-Awalda, geniet de gunst niet der zeelieden; men ziet er ter nauwernood eenige visschersbooten en kleine zeilers.

Het grootste der drie eilanden St-Kruis, is, zooniet het voorspoedigste dan toch het vruchtbaarst; gedurende ruimen tijd zelfs ging dit eiland door voor het rijkste der Antillen.

Nu is het niet meer wat het eens was, doch men kweekt er nog, met zeer goed gevolg, tabak, suikerstok, palmen, enz. Het Zuidelijk deel van St-Kruis is eene breede vlakte en naarmate men Noordwaarts gaat, klimt het land en bereiken de kalkachtige bergen merkelijke hoogten.

De hoofdstad Christianstad en de kleine stad Frederikstad zijn de eenige belangwekkende plaatsen. Het eiland telt overigens enkel eenige dorpen of gehuchten, die min of meer bevolkt zijn, volgens de vruchtbaarheid van de streek.

De bevolking der Deensche Antillen is gering, St-Thomas telt 12,000 inwoners, zwarten en blanken; St-Kruis: 15.000 en St-Jan hoogstens 800. De totale oppervlakte der drie eilanden is 21.860 v. km. De blanken die men er aantreft zijn: Spanjaards, Denen, Franschen en Engelschen; allen hebben hunne nationale taal behouden, terwijl de negers of kleurlingen eene soort van gewestspraak gebruiken, die enkel verstaanbaar is voor dezen die in hunne nabijheid leven.

* * *

De Deensche Antillen werden ontdekt door Christoffel Colombus, bij zijne tweede reis in 1495, en door hem aan de Spaansche domeingoederen gehecht.

Alhoewel Spaansche kolonie werden zij door de bezitters niet bezet. Langen tijd aan zich zelven overgelaten, kwamen er zich eenige Engelschen vestigen; dezen bleven er niet lang, gezien er geene voldoende onbrengst was. In 1761 kwam eene vloot, bezet door Denen, op de kusten aanlanden. Denemarken plantte hierdoor zijne vlag in Amerika en deze bleef er wapperen tot heden. Denemarken heeft nooit voordeelen gehad bij het bezit der Deensche Antillen, doch heeft er steeds veel geld in gestoken. Deze kleine, om zoo te zeggen onnoemenswaardige en niets opbrengende eilanden, hebben sinds eenigen tijd eene bijzondere zorg verwekt bij de Amerikanen en bij de Deensche regeering. Voor Amerika zijn deze eilanden van groot belang geworden en meermalen heeft de Amerikaansche regeering getracht ze bij hare koloniën in te lijven. In 1867 stemde het parlement van Washington een ontwerp van aanhechting van het eiland St-Thomas, doch de Amerikaansche Senaat weigerde de stemming van het parlement goed te keuren. Sindsdien hebben bijna al de opeenvolgende regeeringen van Washington getracht met Denemarken te onderhandelen over het aanhechten der Deensche Antillen.

In 1902 werd een afstandskontrakt opgemaakt, maar de Deensche Landsthing verwierp dit kontrakt. Nu is door Amerika een nieuw aanbod aan Denemarken gedaan. Amerika zou het Deensch bezit afkoopen tegen eenen prijs die vijfmaal hooger is dan het bedrag voorgesteld in 1902.

* * *

Waarom wenscht Amerika het bezit der Deensche Antillen? Het belang der drie kleine eilanden voor Amerika is gelegen in het strategische hunner waarde. Zij zouden langs den kant van den Atlantischen Oceaan het kanaal van Panama verdedigen. Langs de Stilleh Oceaan is het uiteinde van het kanaal van Panama voldoende beschermd door de Philippijnsche eilanden, het eiland Guam en andere belangrijke steunpunten. Langs den kant van den Atlantischen Oceaan beschermen Cuba en Porto Rico weliswaar het kanaal, maar bij rechte is Cuba geen Amerikaansch bezit, terwijl Porto Rico geene voldoende waarborgen daarstelt ter bescherming van het kanaal van Panama. Van den anderen kant behooren Jamaïca en Bahama aan Engeland en zijn de Bermuden-eilanden in de laatste jaren zeer versterkt geworden. 't Is dus heel natuurlijk dat de Vereenigde Staten wenschen de Deensche Antillen te bezetten, ten einde er eene zeestatie te plaatsen, om den ingang van het kanaal van Panama te verdedigen.

Maar Denemarken, dat geen voordeel heeft bij het bezit dier eilanden, stelt in het bezit daarvan een zekeren trots en 't is vooral uit fierheidsgevoel en nationale waardigheid dat men er nooit in toestemde deze eilanden af te staan. Deze maal echter is het aanbod van Amerika zoo hoog dat vele regeeringskringen, die tegen den afstand der eilanden waren, er nu gunstig voor gestemd zijn.

Boven dit aanbod komt ook nog de Amerikaansche verzekering dat de bijzonderste rechten der Denen, die op de Antillen verblijven, zouden geëerbiedigd worden; dat alle Deensche ondernemingen er zullen voortgezet worden, tot bij hunne overname door de Vereenigde Staten. Denemarken zou ook nog zijne bezittingen in Groenland zien vermeerderen.

Al deze groote voordeelen deden bij de Deensche regeering en bevolking eenen groote omkeer ontstaan, betrekkelijk hunne bezitting in Amerika.

De Deensche regeering benoemde eene kommissie tot onderzoek van het vraagstuk over den verkoop der eilanden. Deze kommissie heeft, zooals wij reeds schreven, haar verslag uitgebracht.

De meerderheid van dit komiteit pleit voor de aanneming van het wetsontwerp dat den verkoop regelt.

Om alle verantwoordelijkheid van zich te werpen werd heden het voorstel onderworpen aan een referendum van alle mannelijke en vrouwelijke kiezers van gansch het land.

De uitslag van dit referendum luidde gunstig voor den verkoop.

DAGELIJKSCH NIEUWS

EEN KLEIN OF EEN GROOT VOLK? — Onder dien titel lezen wij in de « N. R. Ct. » van verleden Woensdag (Avondblad):

Er is in dezen oorlog vaak sprake van kleine volken. Wij zijn echter nog nooit een poging tegengekomen om het woord « klein » in dit verband te definieeren, om een criterium vast te stellen waarmee men kan uitmaken of een volk klein of groot is.

De Nederlanders genieten de twijfelachtige eer, unaniem tot de « kleine » volken te worden gerekend. Maar we mogen aannemen, dat voor deze benaming, zooals die tegenwoordig wordt gebruikt, alleen de getalsterkte den doorslag geeft. In andere opzichten is een volk slechts zoo klein of zoo groot als het zich zelf maakt.

Maar als de getalsterkte nu den doorslag geeft, behooren de Polen dan tot de groote of tot de kleine volken?

De beantwoording van die vraag is te moeilijker, omdat de Polen in verband met hun langen toestand van onderdrukking zoo verspreid wonen.

Rekent men alleen de Polen, die wonen in het grondgebied dat tot het Koninkrijk Polen behoorde zooals het was in de jaren, die aan de eerste deeling voorafgingen, dan komt men tot een getal van een kleine twintig millioen (19,797,388).

Deze 20 millioen zijn aldus verdeeld: in Pruisen: 3,508,188; in Oostenrijk-Hongarije: 4,672,500; in Rusland: 11,616,700.

In een adres van Polen in de Vereenigde Staten van Amerika wordt gesproken van 4 millioen Polen, die daar zouden leven. Stanislaw Tugutt, aan wiens werk: « Polen en de Polen », getalsterkte en verdeeling van de Poolsche bevolking, deze opgaven zijn ontleend, bocijfert hun getal, voor zoover zij tenminste min of meer groote complexen vormen, op 2 millioen.

Over de Polen, die over de heel wereld zijn verstrooid, spreekt de schrijver niet, wegens gebrek aan statistische gegevens. Men zal echter niet te hoog schatten als men hun aantal op meer dan één en minder dan twee millioen schat en komt op die wijze tot de slotsom, dat de Poolsche natie, alles bijeengenomen, tusschen de 24 en 25 millioen zielen telt of op zijn minst, als men alleen het complex in het vroegere Poolsche grondgebied wil tellen, ruim 20 millioen.

Is dit een kleine of een groote natie? Van middelmatige natie wordt nimmer gesproken.

De hierboven genoemde cijfers slaan voor het meerendeel nog op den tijd vóór den oorlog.

VOOR DEN VREDE. — Het algemeen kongres der Fransche socialisten komt den 30en bijeen en zal zich ook met het vredesvoorstel der middenrijken bezig houden. De partijraad heeft reeds een voorvergadering gehouden en volgens een door de censuur sterk besnoeid verslag in de « Débats » moeten de voorstanders van vredesonderhandelingen er nogal opgewonden van gedachten hebben gewisseld. Ten slotte is een kommissie gekozen, die een motie zal ontwerpen, welke aan het kongres zal worden voorgelegd. Wellicht zal zij instrekking overeenkomen met de motie, door de socialisten in het departement Seine aangenomen. Deze zegt, bijkens nadere over Zwitserland ontvangen berichten: « De regeeringen der Ententestaten zijn verplicht de vredes-voorstellen, die de vijand bereid is te doen, niet af te slaan zonder er kennis van te nemen. Mitsdien doet de soc. dem. vereeniging in het departement Seine een beroep op de regeeringen der Entente-staten, om onder krachtige voortzetting van de krijgsverrichtingen ter verdediging des lands, stappen te doen om officieel van de vredesvoorwaarden van Duitschland verwittigd te worden. De vereeniging verlangt dus: 1e geen voorstel van de hand te wijzen zonder het ernstig te hebben onderzocht; 2e, de voorstellen aan de betrokken parlementen voor te leggen.

Ten slotte verzoekt de vereeniging de regeeringen der Entente-staten, om in geval de voorstellen onaanemelijk zijn, ze den oorlogvoerenden volken mee te deelen en zelf onverwijld door formeele tegenvoorstellen het oorlogsdoel, dat zij onvoorwaardelijk willen bereiken, bekend te maken. »

BIJ DE BELGISCHE GEINTERNEERDEN. — Uit het « Algemeen Handelsblad »: De 300 gehuwde geinterneerde Belgische militairen uit de verschillende kampen in Gaasterland zijn thans in een kamp te Oude Virdum bijeengebracht.

DE NIEUWE OORLOGSBELASTING. — De nieuwe oorlogsbelasting, waarvan het bedrag tot nader bevel op 50 millioen frank per maand bepaald werd, is voor een tijdperk van 6 maanden verzekerd geworden bij middel eener leening van 300 millioen frank. Deze leening wordt solidair gewaarborgd door de 9 provincies. Gezien de weigering der provinciale raden om de tweede belasting te stemmen, hebben de militaire goeverneurs en de voorzitters der burgerlijke besturen, krachtens de volmacht waarover zij beschikken, die maatregelen getroffen die noodwendig waren om de operatie te verzekeren.

Ziehier eenige belangwekkende bijzonderheden aangaande de finantieele maatregelen welke genomen werden. Evenals in 1915, heeft men schatkistbons in stukken van 10,000 frank en 50.000 frank uitgegeven. Een consortium, de groote bankhuizen van het land omvattende, heeft de geheele leening, ten bedrage van 300 millioen, vast overgenomen. De deelgenooten van het consortium hebben het recht de bons die hun door het syndikaat toegewezen worden, onder hun klienteel te plaatsen, waarbij het hun echter verboden is den

prijs der stukken te verhoogen. Bedoeld consortium is hetzelfde dat zich op spontane wijze tusschen de Brusselsche firmas gevormd heeft bij het begin van den oorlog aanmerkelijk uitgebreid door de toetreding van een groot aantal bankhuizen in het geheele land.

In 1915 hebben de Nationale Bank en het departement van uitgifte der Société Générale de Belgique aan de deelnemende banken de betaling harer participaties in het syndikaat vergemakkelijkt, door het eskonteeren der bankpromessen aan 4 %, waarbij zij schatkistbons in onderpand namen, tegen 80 % hunner nominale waarde. Dit maal zal het syndikaat zelf aan zijn deelgenooten de sommen voorschieten die zij zouden kunnen noodig hebben om deel te nemen aan de leening voor de nieuwe oorlogsbelasting.

HET HOLLANDSCH BROOD. — In weerwil der moeilijkheden die het Koninklijk Nederlandsch Komiteit voor de bevoorrading van België ondervindt, zet het zijne taak onverdroten voort met betrekking tot den invoer van brood van Nederlandsch baksel. Sedert begin November werd de maximum-verkoopprijs in de gemeentewinkels gebracht op 65 centiemen het kilo; tengevolge echter van de voortdurende stijgende koerswaarde van den Nederlandschen gulden, wordt het den openbare besturen moeilijk om den broodverkoop te doen geschieden zonder verliezen. In het vooruitzicht eener nieuwe stijging, heeft het Nederlandsch Komiteit den gemeentebesturen toegestaan den verkoopprijs van het brood voortaan op 70 centiemen te bepalen. Hierbij dient nog opgemerkt dat, voor zekere gemeenten of groepen van gemeenten, de vervoerkosten per wagen zeer aanzienlijk gestegen zijn, hetgeen de zaak niet gemakkelijker maakt.

Van den anderen kant brengt het Nederlandsch Komiteit ter kennis der belanghebbenden dat de volgende punten in acht genomen moeten worden voor het deelnemen van den verkoop van het Hollandsch brood: Het brood is in de eerste plaats bestemd voor de gezinnen, waarvan een of meer leden regelmatig buitenshuis werkzaam zijn; in dit geval is het onverschillig of het hoofd van het gezin tot het vrouwelijk of tot het mannelijk geslacht behoort. Ten tweede, moet het brood beschikbaar gesteld worden voor de meest hulpbehoevenden onder de inwoners der gemeenten, als daar zijn ouderlingen, van steun beroofde gezinnen, alleenstaande vrouwen, enz. Ten derde mogen voor den verkoop in aanmerking worden genomen de personen, behoorende tot den middenstand, wier bedrijf of verdiensten gevoelig getroffen zijn geworden door de gebeurtenissen. Moeten van den verkoop volstrekt uitgesloten worden de personen die tot de bemiddelde klassen behooren, met inbegrip dergenen die meer dan 1 hektaar grond bebouwen.

Bovenstaande onderrichtingen werden door het Koninklijk Nederlandsch Komiteit aan al de gemeentebesturen gezonden.

DE OORLOG

Officieele Legerberichten

VAN DUITSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Berlijn, Vrijdag 22 Oktober. — Officieel:

Nabij de kust, in het Somme-gebied en op den oosteroever van de Maas was de geschutbedrijvigheid in de namiddaguren gestegen. Aan de Ieperlee werd een Belgische post opgeheven.

Russisch gevechtsterrein

Berlijn, Vrijdag 22 Oktober. — Officieel:

Front gen. veldm. Prins Leopold van Beieren:

Langs de Duma en aan de Stochod duurde het Russisch artillerievuur langen tijd voort. De aanval van twee vijandelijke kompagnieën ten Z.-O. van Riga werd afgeslagen. Ten N.-W. van Zaloscze drongen Duitsche aanvalstroepen in beide voorste stellingen der Russen en in het dorp Zwyzyn binnen en keerden na ontploffing van 4 mijnwerpers met 34 gevangenen en 2 machinegeweren terug.

Roemeensch gevechtsterrein

Berlijn, Vrijdag 22 Oktober. — Officieel:

Front gen.-oberst aartshertog Jozef:

Een nachtaanval van den vijand aan de Isuelemer mislukte.

Front gen. veldm. von Mackensen:

In de Groote-Walachaie is de toestand niet gewijzig. Het Dobroedzja-leger maakte vorderingen en ontnam aan de Russen 900 gevangenen.

Balkanfront

Berlijn, Vrijdag 22 Oktober. — Officieel:

Aan de Stroema schermutselingen tusschen patroeljen.

VAN OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Weenen, Donderdag 21 December. — Officieel:

Legerfront Leopold van Beieren. De dag ging kalm voorbij.

Legerfront Aartshertog Jozef. Ook gisteren deden de Russen een poging zich meester te maken van een steunpunt bij de tunnel in het Mestecanesci-dal. Vijf door krachtige geschutwerkzaamheid gesteunde aanvallen mislukten door de taaie standvastigheid der troepen en het dappere regiment landstorm-gendarmerie, waarbij dat uitstekend werd bijgestaan door onze artillerie.

Italiaansch gevechtsterrein

Weenen, Donderdag 21 December. — Officieel:

Niets van belang te melden.

Roemeensch gevechtsterrein

Weenen, Donderdag 21 December. — Officieel:

Legergroep Mackensen. In het gebergte van Oost-Walachije verhoogde artillerie-werkzaamheid.

VAN TURKSCHE ZIJDE

Turksche fronten

Konstantinopel, Woensdag 20 December. — Officieel:

Op het front in Perzië hebben wij 25 kilometer ten Noorden van Hamadan door ons vuur een eskadron vijandelijke ruiterij teruggedreven.

Op het front aan den Tigris hebben wij een batterij veldkanonnen, die geheel vruchteloos onze stellingen bombardeerde, tot zwijgen gebracht.

Van de andere fronten geen nieuws.

Konstantinopel, Dinsdag 19 December — Officieel:

In de streek van Elmoebarak (Hedsjaz) zijn opstandelingen verjaagd. Zij vluchtten naar Jenboe el Bahre.

In de Dobroedzja hebben onze troepen een aantal gevangenen gemaakt. Verder niets van belang te melden.

VAN BULGAARSCHE ZIJDE

Roemeensch gevechtsterrein

Sofia, Woensdag 20 December. — Officieel:

In de Dobroedzja zetten wij onzen opmarsch voort.

De vijand biedt tegenstand op de volgende linie: meer van Babadag, Denistepe (aan den Noordelijken uitlooper van dat meer), Alibei, Turcoia (ten Westen van Cerna. De derde divisie kozakken, die den 17n December in de Dobroedzja is verschenen, is door onze kavalerie achteruitgeworpen. De kozakken leden groote verliezen. Onder de lijken, die op het slagveld lagen, is dat van kolonel Jodorof, kommandant van een regiment kozakken.

In Oostelijk Walachije ontwikkelen de operaties zich volgens het plan.

Balkanfront

Sofia, Woensdag 20 December. — Officieel:

Ten Zuiden van het meer van Ochrida hebben onze afdeelingen in vereeniging met Oostenrijksch-Hongaarsche afdeelingen terrein gewonnen.

In den omtrek van Bitolia (Monastir) heerscht rust.

In de bocht van de Tserna vrij levendig artillerievuur van den vijand.

Tot aan de Stroema zwak artillerievuur van beide zijden.

Aan de Stroema werkzaamheid van de artillerie en ontmoetingen tusschen patroeljen. Een poging van een vijandelijke groep infanterie, vergezeld van kavallerie, om op te rukken in de richting van Tefik Bei Tsjiflik (aan het meer van Tachino, ten Zuiden van Seres) is mislukt.

VAN FRANSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Donderdag 21 December. — Officieel:

De nacht is aan het geheele front betrekkelijk kalm voorbijgegaan. Onze vliegers aan het Sommefront hebben vier Duitsche vliegtuigen naar beneden geschoten. Het eerste viel bij Manancourt, het tweede binnen onze linies in de buurt van Clery, het derde viel 400 m. van Devise en het laatste werd naar beneden geschoten ten Zuiden van Rovy-le-Grand, door onderluitenant Nungesser, die daarmee zijn twintigste vijandelijk vliegtuig op den grond bracht.

Een onzer vliegers kwam, bij de achtervolging van Duitsche vliegtuigen in botsing met een dier vijandelijke vliegtuigen. De twee toestellen vielen samen.

In den loop van den dag werden 8 bommen geworpen op het station van Anczy. In den loop van den avond wierpen vier van onze vliegtuigen 480 kgr. aan projectielen op de spoorwegstations Brieulle-sur-Meuse, Charleville en Mezières.

Denzelfden avond, tusschen kwart over vijf en 20 minuten voor zeven lieten elf van onze vliegtuigen veertig granaten van 120 m.m. op het station en de menschen van Vesles, ook op de kampeerplaatsen in de buurt en eveneens op een konvooi, dat op marsch was, vallen.

VAN RUSSISCHE ZIJDE

Roemeensch gevechtsterrein

Petrograd, Donderdag 21 December. — Officieel:

Aan den linkeroever van den Donau, ten Noorden van Buzeu, waren onze voorhoede-afdeelingen in touw.

Van den weg Buzeu-Ramnicu af tot den Insoeratzei-Viziru wisseling van geschut- en geweervuur. Aan weerskanten van den weg Insoeratzei-Viziru doet de vijand, ter sterkte ongeveer van een regiment infanterie en een regiment kavallerie, een aanval, dien wij met ons vuur afweren. Aan het front Pirlita-Stankuz drong de vijand onze vooruitgeschoven afdeelingen een weinig terug.

In de Dobroedzja nam de vijand het offensief aan het front van den Donau af tot aan Basjkeui. In de streek van Balapantsje-Basjkeui wist de vijand een hoogtenreeks te vermoesteren. In een tegenaanval verdreven wij hem van enkele hoogten. Wij zetten den strijd om de herneming van de andere voort.

VAN ITALIAANSCHE ZIJDE

Italiaansch gevechtsterrein

Rome, Donderdag 21 December. — Officieel:

De verbetering in de weergesteldheid heeft het mogelijk gemaakt, gisteren grootere bedrijvigheid te ontwikkelen met de artillerie en met vliegtuigen.

Aan het Trentino-front hevige artillerieduels in het gebied van de Etsch-vallei en op de hoogvlakte van Asiago.

Vliegtuigen van den vijand hebben gepoogd boven ons gebied door te dringen; zij werden overal op de vlucht gedreven door het vuur van onze batterijen van anti-luchtvaartgeschut.

Aan 't Julia-front was de vijandelijke artillerie werkzamer in de Plawa-strook, aan de Midden-Isonzo, ten westen van Vertoibizza en tegen de woningen van Gorizia en Monfalcone. Onze artillerie beantwoordde dat vuur krachtig en had verscheiden malen treffers in de kantonnementen des vijands in Zomen (Comena).

Onze vlietuigen hebben het station van Darimberga in het Frigodo-dal, het Vippach-dal en het gebied achter de vijandelijke linies op den Karst gebombardeerd. De vliegtuigen zijn het vuur van vele batterijen ontkomen en alle op het vliegveld teruggekeerd.

TELEGRAMMEN

Uit Engeland

De Burgerlijke oorlogsdienst

De «Manchester Guardian» vestigt de aandacht op de ontzaglijke moeilijkheden van de invoering van den burgerlijken oorlogsdienst. Men kan de brouwerijen stil zetten, maar men kan zulk een besluit maar niet opeens ten aanzien van andere takken van nijverheid nemen. Vele personen die in hun tegenwoordige werk gemist kunnen worden, zullen fysiek onbruikbaar zijn voor industriën, waar men werkkrachten noodig heeft. Daarom zal Neville Chamberlain liever geen arbeiders met dwang overbrengen.

Het blad herinnert eraan, dat ook de dwangbepalingen van de munitie-wet niet goed gewerkt hebben.

Londen, 21 December. — De bladen maken het program van de regeering voor den oorlogsdienst openbaar, volgens hetwelk alle mannen tusschen 17 en 60 jaar opgeroepen zullen worden, om voor de raadgevende kommissies in de verschillende centra te verschijnen. Het nieuwe departement onder leiding van Neville Chamberlain zal dan uitmaken, welke takken van nijverheid, afgescheiden van het oorlogswerk, van essentieel belang zijn en hoeveel werkkrachten zij noodig hebben. Niet essentieele takken van nijverheid zullen stilgezet worden. Zoo is men, wat de blikmijverheid betreft, niet van plan om langer het gebruik van blik toe te laten voor het inpakken van tabak, mosterd, enz., enz. (daar het inpakmateriaal voor deze artikelen door andere stoffen vervangen kan worden). De ervaren werklui, die zoodoende in de blikmijverheid vrij komen, zullen in de staalfabrieken te werk gesteld worden. Er zullen lijsten gemaakt worden betreffende hetgeen elke plaats voor de behoeften van de oorlogsnijverheid en de productie aan levensmiddelen zal hebben te leveren. Groepen arbeiders zullen uit hun woonplaats overgebracht worden naar plaatsen, waar zij dringend noodig zijn. De overheid zal de bevoegdheid krijgen om arbeiders in particuliere huizen in te kwartieren. De werklieden zullen het loon volgens het tarief van hun vakvereeniging plus een halve kroon daags ontvangen als vergoeding voor de afscheiding van hun gezinnen en reiskosten.

De «Daily News» zegt dat deze laatste regeling een antwoord is op de bedenkingen van de arbeiders tegen het gebruik van gekleurde werkkrachten in Engeland, waardoor die bedenkingen nu zullen komen te vervallen. Indien er een onvoldoend getal vrijwilligers voor oorlogsdienst is, zal de regeering zich tot het parlement wenden, om te vragen haar bevoegdheid tot dwang te verleenen.

Balfour en Cecil

De «New Statesman» (die geen vriend van Lloyd George is) vindt van al de ministerieele benoemingen die van Balfour en Cecil de wijste, want door geen andere heeft hij zich zoo degelijken steun in den lande verzekerd. Zoowel de eendracht in de Entente als haar positie tegenover de onzijdigen berustte, naar het blad gelooft, tot nog toe het meest op het karakter en den roep van Grey, dien niemand geheel kan vervangen, maar het best nog Balfour. Meer nog, zegt de «New Statesman» voorts, komt de wijd verbreide voldoening over de benoeming van die twee mannen voort uit de verwachting, dat zij het einde aankondigt van de krantenregeering, — de heerschappij van de bladen van Lord Northcliffe en zijn aanhang. Het blad denkt, dat Lloyd George zich die dwingelandij niet zal laten welgevallen, en grondt die opvatting op het behoud van Balfour en Cecil in het ministerie.

Een lofwaardig verzoek

De Vereeniging van Scheepsbouwers aan de Clyde, hebben zich met een krachtig verzoog tot Lloyd George gewend om te verkrijgen, dat het gebruik van alkoholische dranken in het geheele Vereenigde Koninkrijk zal worden verboden. Gelijk men zich herinnert hebben in een vroeger tijdperk van den oorlog de scheepsbouwers zich beklaagd, dat het werk zeer leed onder het drankmisbruik van de werklieden. Lloyd George maakte zich toen tot tolk van hun klacht en de arbeiders waren zeer verstoord over wat zij den laster van patroons en minister noemden. Sedert zijn wel allerlei maatregelen genomen om het drinken in het land tegen te gaan — de drankgelegenheden mochten veelal slechts enkele uren daags open zijn, whisky en bier werden slapper enz. — maar op openbare vergaderingen werd er herhaaldelijk de aandacht op gevestigd, dat het drankverbruik nog reusachtig groot was. Nu verwacht men dus alleen heil van een algeheel verbod.

De voedselschaarschte

De «Nation» schrijft in een artikel over «de waarheid aangaande de voedselschaarschte» in Engeland, dat de menschen nog niet inzien hoe erg het gevaar voor gebrek is. Het statistieke rapport van het Internationale Instituut van den Landbouw berekent, dat de tarwenoogst van het Noordelijk halfrond, voorzoover die beschikbaar is, dit jaar 25 pct. minder is dan verleden jaar en aanmerkelijk minder dan het gemiddelde van de vijf laatste jaren. Alleen de roggenoogst is beter dan verleden jaar; de oogst van de voedergewassen, gerst, haver en maïs is ver beneden dien van verleden jaar, ofschoon niet beneden het gemiddelde van een aantal jaren. De waarheid is, zegt het rapport, dat er, behalve in haver, geen onbelangrijk tekort is, ook de overgebleven voorraad van het begin van het jaar in aanmerking genomen.

De zaak is erger, vervolgt dan de «Nation», want dat rapport steunt op gegevens uit het begin van het najaar, en het verwachtte nog aanvulling uit het Zuidelijk halfrond. Sedert is gebleken, dat de oogst in Argentinië en Australië, welke landen het meest moesten leveren, ver beneden de verwachting in den herfst is gebleven. Wel heeft Australië veel van 1915 over, maar wegens de transportbezwaren, kan Engeland daarvan niet veel krijgen. De «Nation» komt tot de slotsom, dat Engeland het van het jaar met 40 pct. minder ingevoerde tarwe moet stellen; zoo is althans de schatting van gezaghebbende zijde. Maar dan blijft er nog wat er van den rijken oogst van 1916 over is. De vraag is alleen hoeveel de Vereenigde Staten en Argentinië daarvan zullen uitvoeren, nu het in die landen zelf gaat spannen, waarbij nog het gevaar komt, dat speculanten of de boeren zelf om de prijzen op te jagen, hun voorraad ophouden.

Dat alles, gevoegd bij het gebrek aan scheepsruimte, maakt den toestand, volgens de «Nation», zeer ernstig voor «de veiligheid van het rijk en voor onze economische hulpbronnen ter voortzetting van den oorlog». Het blad vindt het verkeerd deze dingen te verbergen. De vijand weet ze toch. Reeds vestigt Duitschland er buitensporige hoop op en zet het er zich toe, zooveel mogelijk schepen in den grond te boren om Engeland den toevoer af te snijden.

De rede van Lloyd George

Londen, 21 December. — Bij de behandeling van het oorlogskrediet in derde lezing, in het Lagerhuis, heeft sir Johan Simon, die indertijd uit het koalitie-kabinet was getreden wegens zijn bezwaren tegen den dienstplicht, op krachtige wijze instemming betuigd met de door Lloyd George gehouden rede. Lloyd George had — zeide Simon — uiting gegeven aan de opvattingen, die door de geheele natie werden gekoesterd.

Duikboot- en mijnoorlog

Londen, 21 December. — De Deensche stoomschepen «Chasse Maersk» (1307 ton) en «Gerda» (775 ton) zijn in den grond geboord.

Londen, 21 December. — Volgens een bericht van Lloyds zou het Noorsche ss. «Falk» in den grond geboord zijn.

Londen, 21 December. — Blijkens een mededeeling van Lloyds zijn de Engelsche ss. «Bavhall» en «Liverpool» in den grond geboord.

Londen, 21 December. — Het Noorsche ss. «Modic» is op een mijn geloopen en gezonken. De bemanning is geland.

Stockholm, 21 December. — Naar luid van een mededeeling in «Stockholms Tidningen» zijn dezer dagen ter hoogte van Abo het Finsche passagiersstoomschip «Skiftet» op een mijn en is met de bemanning en zestig passagiers gezonken.

De Russische autoriteiten houden het voorval geheim.

Het oordeel van de Oostenrijksche pers over de rede van Lloyd George.

Weenen, 21 December. — De meening van de bladen over de rede van Lloyd George is verdeeld.

Eenige bladen zijn van meening, dat de [illegible] slechts waar door onduidelijke uitlatingen den toestand ingewikkeld poogt te maken, maar dat zij toch niet een plompe afwijzing van de uitnoodiging der centralen, om vredesonderhandelingen te beginnen, aankondigt. Volgens deze bladen is Lloyd George er op uit geweest, zich voor de toekomst een achterdeurtje open te houden.

Het meerendeel van de bladen is van oordeel, dat met de rede van Lloyd George het heele voorstel van de centralen als van de baan kan worden beschouwd.

Nooit is een edele daad slechter beloond, nooit een tot verzoening uitgestoken hand ruwer afgewezen.

Waar Lloyd George Duitschland bezwaddert, dat niettegenstaande de onverdragelijkste uittartingen van Frankrijk om wraak voor 1870 te nemen, de panslavistische woelingen van Rusland en de zeeroversvermetelheid van Engeland, den vrede heeft bewaard, levert hij een in de geschiedenis ongeëvenaard staaltje van uitvluchten en moreel verderf. Er zal nog een gelegenheid zich voordoen om hem zijn inleiding over de vreeselijke verantwoording voor de voeten te werpen.

DE BELG PIRON

Berlijn, 21 December. — De «Norddeutsche Allgemeine Zeitung», schrijft onder het opschrift: «Een vraag en een afdoend antwoord»:

De Belgische regeering heeft door bemiddeling van het Spaansche gezantschap alhier bij de Duitsche regeering navraag gedaan over het lot van den Belg Adolphe Piron. Deze, een glasfabrikant, zou in den herfst van 1915 te Jumet bij Charleroi gevangen zijn genomen en in het kamp Münster zijn geïnterneerd. Daar zou men hem, aangezien hij andere Belgen bij hun uitwijken over de grenzen geholpen had, hebben doodgeschoten. Ook zijn vrouw was volgens het bericht in Jumet doodgeschoten en het huis van de echtelieden met den grond gelijk gemaakt.

Een ingesteld onderzoek heeft uitgewezen, dat van het doodschieten van den burgergevangene Piron in het kamp Münster niets bekend is. Een Belg van dien naam is zelfs niet in het kamp geweest. Een echtpaar Piron wordt te Jumet niet vermist. In de gemeente Jumet is bovendien een glasfabrikant of glasblazer van dien naam niet bekend. In geheel den omtrek van Charleroi wordt een echtpaar Piron evenmin vermist.

AAN DE SOMME

Berlijn, 21 December. — Officieel: Uit het groote hoofdkwartier wordt gemeld:

De keizer heeft den kroonprins van Beieren het eikenloof bij de orde Pour le mérite met den volgenden door hem zelf geschreven brief geschonken:

Onder de voortreffelijke leiding van Uwe Koninklijke Hoogheid zijn in een ernstigen toestand de Fransch-Engelsche aanvallen tot staan gebracht. De doorbraak heeft gefaald. De slag aan de Somme is voor ons gewonnen. Daardoor alleen konden in Roemenië vernietigende slagen worden toegebracht. Ik wensch mijn dankbaarheid hiervoor daardoor te uiten, daar ik U. K. H. en den luitenant-generaal von Kuhl in genadige waardeering voor het beleid en de vooruitziende toewijding, waarvan hij bij de heete gevechten aan de Somme als chef van den generalen staf der legergroep van den kroonprins van Beieren getuigenis heeft afgelegd, het eikenloof bij de orde Pour le Mérite verleen.

VOOR DE KRIJGSGEVANGENEN

Stockholm, 21 December. — De hier onder voorzitterschap van prins Karel van Zweden sinds vijf dagen gevoerde beraadslagingen van vertegenwoordigers van het Roode Kruis van Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Rusland over maatregelen in het belang van zieke krijgsgevangenen zijn op bevredigende wijze tot een eind gebracht. De genomen besluiten zullen thans aan de betrokken regeeringen worden voorgelegd.

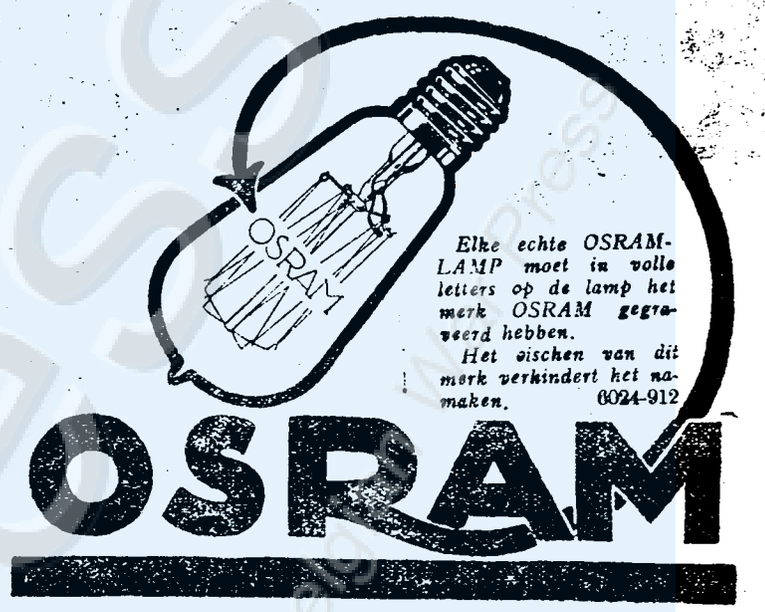
DE AANVARING VAN DE «DEUTSCHLAND»

Keulen, 21 December. — Volgens een telegram aan de «Köln. Ztg.» 9 dezer uit Washington verzonden, gaf de officieele kommissie van onderzoek naar de schuld van het ongeval, de «Deutschland» bij het vertrek uit de haven van New London overkomen, haar verslag in het licht. Daarin staat: Het verblijdt ons te kunnen vaststellen dat de «Deutschland» zorgvuldig en deugdelijk door kapitein König werd gestuurd. Toen de botsing met den sleepboot «Scott» plaats greep, deed kapitein König alles, wat in zijn vermogen was om een ongeluk af te wenden. Ook spande hij alle krachten in, om de bemanning van de sleepboot te redden. Klaarblijkelijk liepen beide vaartuigen echter zoo snel op elkaar in, dat de sleepboot terstond zonk. De oorzaak van het ongeluk was een verkeerd vlaggesein, dat kapitein Gurney van de sleepboot «Scott» gaf.

DE ENTENTE EN GRIEKENLAND

Londen, 21 December. — Reuter's Agentschap verneemt, dat verwacht werd, dat de nieuwe nota heden door de Entente zoo worden overhandigd. Het is niet zeker of er een termijn zal worden gesteld. De eischen der Entente zullen zijn, dat het aan de reservisten verboden zal wezen vergaderingen te houden in Oud-Griekenland, dat de Entente de kontrool zal hebben over de posterijen en spoorwegen, dat de in hechtenis gestelde Venizelisten zullen worden in vrijheid gesteld en dat door een gemengde kommissie een onderzoek worde gehouden naar de troebelen op 1 en 2 December.

Londen, 21 December. — De «Daily Telegraph» verneemt d.d. Maandag uit Piraeus: De reservisten-liga's en de militairen trachten het er heen te drijven, dat de Grieksche regeering zal terugkomen op haar aanvaarding van het ultimatum der Entente. Het schijnt dat de toestand zich wijzigt in een richting, waarin de overheden dien niet meer meester zullen zijn. Onder onze diplomaten (d.z. die van de Entente) heerscht pessisimisme over wat er uit den toestand zal voortkomen.

Velerlei

—— De «Times» verneemt, dat de Grieksche regeering in haar nota, die Dinsdag aan de gezanten van de Entente-mogendheden is overhandigd, opkomt tegen de bezetting van verschillen de Grieksche eilanden door aanhangers van Venizelos, onder bescherming der bondgenooten. De nota protesteert tegen het aldus dulden van opstand en vraagt teruggave van de eilanden.

—— Uit het overzicht, dat de korrespondent te Washington van de «Times» aan zijn blad seint, ziet men dat de «New-York World» en de «New-York Sun» beide van meening zijn, dat de redevoering van Lloyd George de deur voor vredes-onderhandelingen open laat.

—— In Engeland worden links en rechts geschriftjes ten gunste van den vrede verspreid. Met elke post krijgt de «Daily Mail» protesten van menschen, die ze in hun bus hebben gevonden. Wie geeft het geld voor het drukken en verspreiden? vraagt het blad. Het heeft er niet minder dan vijf verschillende ontvangen. Twee daarvan zijn oproepen in schilderachtigen trant. De eene stelt Christus voor aan het kruis, de andere een offer aan den oorlogs-afgod. De andere vragen, verzoekschriften ten gunste van den vrede te teekenen. Een daarvan vertoont het hoofd: «Comité voor vredes-onderhandelingen».

Het eigenaardige hierbij is, behalve dat het samentreffen van het vredesvoorstel met den tijd vóór Kerstmis in een land als Engeland zijn uitwerking blijkbaar niet heeft gemist, dat alle blaadjes op één na den naam van de drukkers vermelden, terwijl dat eene, dat van het comité, naam en adres van den secretaris, een predikant, opgeeft.

—— De «Times» verneemt uit Jassy, van 13 dezer, dat de ministerieele krisis in Roemenië geëindigd is. Het kabinet heeft zijn aanvrage om ontslag ingetrokken. Briatianu, de eerste minister, is, na vier-en-twintig uur te Jassy vertoefd te hebben, weer naar het hoofdkwartier vertrokken.

LEEST OP DE DERDE BLADZIJDE van dit nummer de laatste oorlogstelegrammen onder de rubriek **«Laatste uur»**

Kynodrome Muggenberg, Bosselaerstraat, cabij DE BOERIN DEURNE (Steenenbrug) De trams 6, 9 en 10 leiden er naar toe.

Alle Zater-, Zon-, Maan-, Dins- en Donderdagen, om 2 1/2 (T.U.) GROOTE WINDHONDEN KOERSEN

1595

Binnenland

UIT GENT

Brand. — Woensdagnamiddag, rond 4 1/2 uur, is brand uitgebroken in de voorkamer der eerste verdieping van het huis nummer 3 der Haspelstraat, bewoond door de echtelingen Désiré Van Achter-Vermeire. Het bed, op de kamer staande, had vuur gevat. De pompiers, ter plaats gesneld, doofden spoedig het vuur. Het beddegoed werd gansch vernield. — De oorzaak is onbekend.

Schoolvoeding. — Het « Werk der Schoolvoeding » zal regelmatig kunnen werken den 27, 28, 29 en 30 December, gedurende het Kerstverlof. Op diezelfde dagen zal ook het middagmaal door het Voedingwerk voor zwakke scholieren verstrekt worden. De ouders worden verzocht op de gestelde dagen en uren hunne kinderen naar school te zenden.

Belangrijke diefstal in een Amerikaansche winkel. - Woensdagnacht zijn dieven ingebroken in den winkel van het Amerikaansch hulpkomiteit, gelegen op den hoek der Groendreef en Nachtegaalstraat. Het huis is 's nachts onbewaakt, daar de personen die den winkel open houden des avonds naar hunne persoonlijke woning den nacht gaan doorbrengen. De dieven hebben zich meester gemaakt van eene gansche ton smout, inhoudende 170 kilo, een groot getal doozen verdikte melk en 80 pakken zealinebloem. De policie heeft zich ter plaats begeven om een onderzoek te openen.

Het gestolene heeft eene waarde van 1400 fr. De heer policiekommissaris De Ploey heeft onmiddellijk een onderzoek ingesteld.

Tombola. — Van de tombola in de tentoonstelling der kunstschilders Trealliw, Raph. Robert en Maurits Hardyns, zijn de nummers 772, 817 en 198 als prijswinners uitgekomen.

Korrektionneele Rechtbank van Gent. — Worden veroordeeld voor het doopen van melk, tot: D. W. M..., van Gent, 150 fr. boet of 45 dagen gevang; S. G.., van Destelbergen, 200 fr. of 2 maand; H. S..., van Eecke, 150 fr. of 45 dagen; D. S. P. van Eecke, zelfde straf; L. D. K.., der zelfde gemeente, 75 fr. of 26 dagen voorwaardelijk.

Nieuws uit Brussel

« GROENINGERWACHT » VAN BRUSSEL. — Dinsdag 26n December, om 8 uur (M. E. T.), algemeene vergadering.

EEN GOEDE MAATREGEL. — Wanneer men er bij de boertjens over kloeg dat ze hun aardappelen te duur verkochten, of bij de winkeliers dat ze de koffie en allerlei andere waren boven den maximumprijs aan rijke menschen overlieten, dan klonk tot heden steeds het antwoord : « Wat wilt ge, ze komen mij méér bieden dan ik hun vragen zou ! » Het ongelukkigste was dat zulks de zuivere waarheid is, en dat de rijke menschen, in hun lekzucht, alle waren binnenpalmden en de arme lieden zonder ie's lieten zitten ofwel tegenover opgedreven prijzen stelden die ze niet betalen konden.

Daarom werd nu een maatregel genomen die heel zeker goed bedoeld is... als hij nu maar nagevolgd en uitgevoerd wordt. Daarom zouden alle burgers een handje moeten toesteken en zonder genade of zonder te luisteren naar dat belanghebbend patriotisme waarvan sommige groote schreeuwers steeds den vol hebben, de overtreders moeten aanklagen. 't Gaat er hier om 't algemeen belang, en dat gaat toch boven het belang van eenige rijken menschen, wien het eender is hoeveel ze voor iets te betalen hebben — als zij het maar vasthebben.. ten koste van den armen man.

« Wie eetwaren, voeder of andere produkten, waarvoor een maximumprijs werd vastgesteld, koopt of verkoopt aan hoogeren prijs, of wie er een hoogeren prijs voor biedt of vraagt, zal eene straf oploopen van één jaar gevang of eene boete de 10,000 mark kunnende bereiken. De twee straffen tegelijk kunnen toegepast worden. »

Zoo is de bepaling van de nieuwe verordening. Was onze bevolking nu eens verstandig genoeg om zelf de politie te spelen voor de toepassing, en de schurken radikaal aan te klagen die gedurig al de prijzen doen stijgen... 't Zou gauw gedaan zijn met opkoopers, spekuleerders en uithongeraars van alle gepluimte.

VOORDRACHT. — Op Zondag 24 December, te 11 ure 's morgens, in den « Grooten Turk », Boendaelsche steenweg, 28, voordracht door M. Brichant, over : De rationeele voeding der vogels van het Neerhof. De voordracht is openbaar en kosteloos.

KONCERT. — Men verzoekt ons mede te deelen dat de Bus der Verminkten, van Schaarbeek, op 24 December a.s. een luisterrijk koncert inricht in de zaal der Belgische Koloniale Vereeniging; verleenen hunne medewerking : Mevr. Renaud, Gina De Tuy, Mej. Van Horen, Renaud, Camauer, Scharrès, de Treuy. Wij hopen voor het Werk dat het publiek zijn steun zal geven aan dit kunstkoncert, en dat de ontvangst vruchtbaar weze. Kaarten zijn te verkrijgen bij de voornaamste muziekhandelaars.

FREIHERR VON BISSING. — Naar wij vernemen is de goeverneur-generaal in België, ,Generaal-overste Freiherr von Bissing lijdende en gedwongen voorlaanog het bed te houden. De ziekte, welke aan eene verkoudheid te wijten is en mogelijk bevorderd werd door de vermoeinissen van de zware werkzaamheden der laatste vier weken, neemt naar wij hooren een gunstig verloop en zal naar alle waarschijnlijkheid den heer goeverneur-generaal niet al te lang van de uitoefening van zijn ambt verwijderd houden.

(Medegedeeld.)

Stadsnieuws

Geknipt. — In de Napelsstraat werd gisteren een 52-jarige dokwerker door de politie geknipt ,op het oogenblik dat hij er wou van onder pijlen met ongeveer 20 kilos briketten, die hij ontvreemd had ten nadeele der overheden.

Ziende dat hij ging gevat worden wierp hij eensklaps zijn buit weg en meende op die wijze te ontkomen. Maar hij had zeker buiten den waard gerekend, want aan den omdraai der straat liep hij juist in de armen van een andere schabletter, die den verdachten renner aanhield. Procesverbaal werd van het gebeurde opgesteld.

Weer een kerkdiefstal. — Ditmaal in St-Michielskerk. Van een onbedacht oogenblik maakte onbekende schelmen gisteren namiddag, rond 5 u. gebruik om er met het handtaschje van de W° Bongers, woonachtig in de Coquilhatstraat, van onder te trekken, die in den biechtstoel zat en haar handtaschje op den stoel had achtergelaten.

Toen zij uit den biechtstoel kwam en het gebeurde vaststelde was natuurlijk geen der schelmen meer te vinden. De bestolene heeft eene klacht bij de politie neergelegd, die de zaak onderzoekt. Gelukkig zullen de schelmen niet vetvingeren, want buiten eenig nickelgeld hield het taschje niets in dan eenige voor hen waardelooze papieren.

Wanhopige daad. — In de Nassaustraat heeft gisteren de genaamde Raymond D..., oud 73 jaar, op zijne kamer een einde aan zijn leven gesteld door zich aan zijn bed te verhangen. Een bijgeroepen geneesheer kon slechts den dood vaststellen.

☛ **Vraag aan al onze verkoopers n° 11 van het prachtig geïllustreerd Vlaamsch Weekblad « VLAAMSCH LEVEN ». Prijs : fr. 0.15.**

Kon. Ned.-rl. Schouwburg. — Ter herinnering : Zaterdag 23, Zondag 24, in dag- en avondvertooning, Maandag 25 (Kerstdag), in dag- en avondvertooning, en Donderdag 28 December, op de gewone uren, «De Meester der Smeltovens», het bekende werk van G. Ohnet, met Mevr. Bertrijn als Claire, Mevr. Dilis-Beersmans als Markiezin, heeren Bertrijn als Préfont, Cauwenberg als Philippe. P. Janssens als Moulinet, enz., enz. Geen twijfel of de bijval is weer zeer groot.

Zaterdag 30 December, eerste opvoering van « De Hinderlaag ».

Onweder. — Donderdag avond stak een geweldige wind boven onze stad op en 't dreigde een oogenblik tot een onweertje van groot kaliber over te slaan. Gelukkig kenterde het weer nogal spoedig en deed zich het gevreesde niet voor. Nochtans werd er hier en daar eenige schade aangericht. Vooral de daken moesten het weer uitboeten. In de Pothoekstraat werden eenige pannen afgerukt, doch daar bleef het gelukkig bij. Alle tien meter zagen we nochtans een voorbijganger door een rukwind van zijn hoed ontlasten.

Het sluitingsuur. — De nieuwe verordening nopens de verlichting en het sluitingsuur van 13 December die in de Brusselsche bladen werd afgekondigd, heeft eenige ongerustheid bij onze bevolking in 't leven geroepen. Vooral voor de theaters zou het een alles behalve lichte slag zijn. Wij hebben nochtans reden om te gelooven dat de verordening niet zoo rap voor onze stad van kracht zou worden.

Erge val. — De genaamde Melanie Everaerts, wonende Teichmanstraat wou gisteren avond rond 8 ure de Kerkstraat ter hoogte van de Klappeistraat oversteken, toen zij eensklaps uitgleed en erge verwondingen bekwam aan beenen en armen. Op haar hulpgeschrei kwamen voorbijgangers toegesneld die de arme vrouw opnamen en in eene naburige apotheek ter verzorging binnenbrachten. Na verzorging werd zij in een rijtuig huiswaarts gebracht.

Aanhoudingen. — Een zekere R. K..., oud 34 jaar en woonachtig alhier, in de Sudermanstraat, werd gisteren door de politie aangehouden onder beschuldiging van het dragen van een valschen naam. Op die wijze zou hij ruim 140 frank ten nadeele van zijn patroon ontfutseld hebben. Hij werd voorloopig opgesloten.

— Ook een ander heerschap, een 21-jarige kleermakersgast uit de Bestormingstraat werd door de politie aangehouden en opgesloten onder verdenking van aftruggelarijen insgelijks ten nadeele van zijn patroon en onlangs gepleegd.

Borgerhout. — Volksvoordrachten. — — Verleden Dinsdag gat het komiteit voor Volksvoordrachten zijne eerste zitting te Borgerhout. De heer Karel Angermille onderhield het publiek over het zeer belangwekkend onderwerp : *Van en rondom onzen Toren.* Met gespannen aandacht werden de achtereenvolgende beschouwingen over den Stadsreus ontwikkeld. Subjectieve beschouwingen, opwellend uit het Sinjorenhart van den spreker, wezen op den Toren langs alle zijden beschouwer, beschouwer tevens op den grond van alle hemels, den helderen zonnehemel, de grijze nevelachtige lucht, het sombere zwerkgewelf bij onweerstij.

In ieder geval is onze Toren even majestueus, spreekt hij even gemoedsvol tot het hart zijner Antwerpsche vrienden.

Objectief beschouwt spreker 't pronkstuk onzer Scheldestad. De geschiedenis van zijn bouw, van zijn lijden, van zijn glorie. De voordracht was geleerd en gevoelvol. Gevoelvol voornamelijk, zoodat de voorzitter van het Komiteit den spreker mocht bedanken en hem in die dankrede zeggen : « Heer Angermille, in uw boezem staat de Toren van Antwerpen, men hoort het heel de voordracht door, als de beeltenis eener gelieide in het hart van den minnaar. »

Toekomenden 9en Januari, voordracht over de *Martelares der Wetenschap*, met lichtbeelden, door Dr. E. Peeters.

Liberale fanfaren De Zuidster. — Deze fanfaren heeft in hare jongste vergadering besloten in den loop der maand Februari, een groot kunstkoncerto in te richten in den schouwburg El Bardo. Het belooft alle andere te zullen overtreffen.

Oudleerlingenbond School 7 (Markgravelei). — Zondag 14 Januari, te 8 Torenuur 's avonds, richt deze Bond, in de feestzaal Laurent, Anselmostraat, 57, een heidaag feest in, ten voordeele van de kas tot zedelijken en stoffelijken steun der schamele arme kinderen van de vereenigde Liberale Oudleerlingenbonden. Buiten gekende kunstenaars, die er hunne medewerking aan verleenen, zal de tooneelafdeeling des Bonds opvoeren : « Alles is maar een gedacht » en « is dat komedie ? », twee lachverwekkende blijspelen.

Tonprijskamp. — Het Liefdadig komiteit der Vereenigde Maatschappijen der 1ste wijk, laat het geacht publiek weten dat de 5 laatste dagen, van hunnen prijskamp, ten voordeele van het zoo menschlievend werk « Ons Invalidenhuis », vastgesteld zijn op Zondag 24 dezer, van 11 tot 5 Torenuur, in 't lokaal Den Ouden Haan, Sint-Pietersvliet, 5, bij hr K. Jorssen, en 's avonds, van 5 tot 11 Torenuur, in het hoofdlokaal, Café Van Son, St-Paulusplaats, 21, daar er in het eerstgenoemd lokaal dien avond een jaarlijksch Kerstfeest plaats heeft. Maandag 25 Dec., van 11 tot 5 en van 5 tot 6 Torenuur. Ook Dinsdag 26 Dec. (2de Kerstdag), van 6 tot 11 Torenuur 's avonds, terug in het lokaal Den Ouden Haan.

Oudleerlingenbond School 17 (Balansstraat). — Door onvoorziene omstandigheden zal het feest van 24 dezer, in het lokaal De Witte Leeuw, Broederodestraat, 151, niet plaats hebben.

Handelsbeurs. — Beurskaarten voor 1917. — Te beginnen van 27 dezer tot 15 Januari aanstaande zullen de toegangskaarten van 1817 afgegeverd worden op het 7de bureel, Groote Markt, 5, op vertoon van het aansagoiljet van 1916, voor de belanghebbenden regematig op de rol der beursbelasting ingeschreven.

Aan de personen die, in 1916, de Beurs niet hebben bijgewoond, zal de toegangskaart slechts worden afgegeverd op vertoon van het kwijtschrift der patentbelasting voor 1916, ofwel van een uittreksel der patentaangifte voor 1917.

De kaarten worden geplakt op de keerzijde van het portret van den titularis.

UIT MERKSEM

«Groeningerwacht». Liefdadigheidsfeest. Vandaag Zaterdag heeft dus de reeds in ons blad aangekondigde feestavond plaats, welke de werkzame plaatselijke « Groeningerwacht » inricht ten voordeele van de **Merksemsche oorlogsweezen**, in de ruime feestzaal « Victoria », Bredabaan, 382 (nabij het Gemeentehuis).

Het edele doel waaraan de geldelijke opbrengst van dezen avond gewijd is, spreekt er borg voor dat hij met een volledig succes zal worden bekroond, evenals het vorige feest waarvan de uitmuntende uitslag nog versch in ieders geheugen ligt. Was toen de zaal « Victoria », de grootste van Merksem, zoo goed als gevuld, thans moet ze dit heelemaal zijn. Het is noodig want de tijden zijn hard voor de behoeftige lieden, en de openbare liefdadigheid mag voorzeker onze oorlogsweezen niet vergeten, welke aanspraak mogen maken op ieders teedere, dankbare zorgen. Wij twijfelen er dan ook geen oogenblik aan of de Merksemsche bevolking zal haar beschermelingen heden avond goed gedenken.

De samenstelling van het programma belooft trouwens het beste. Verleenen inderdaad hunne medewerking de lieftallige, voor edele doeleinden steeds bereidwillige, juffrouwen **H. Callié, R. Vervecken** en **E. Van Houdenhove**, over wie wij de vorige maal met zooveel welverdienden lof hebben mogen spreken. Ook de **Merksemsche liederavonden** zullen van de partij zijn. In 't voorbijgaan stellen wij met genoegen vast, dat deze afdeeling van de « Groeningerwacht » een hoogen bloei bereikt heeft : meer dan honderd zangeressen en zangers zijn ingeschreven en net grootste deel van hen volgt met bewonderenswaardige stiptheid de wekelijksche herhalingen. Ook het onlangs, onder de leiding van den heer Van Praag, gestichte A Capella-koor maakt flinke vorderingen. Wij hopen het weldra in het openbaar te zien optreden.

De « Liederavonden » zorgen voor afwisseling tusschen het tooneelkundig gedeelte van het programma. Opgevoerd wordt : **« De Keten der Misdaad »**, aangrijpend drama van A. Bogaerd, en tot slot **« Geknipt »**, een plezierige klucht van D. Speelmans. 't Ware te hopen dat de « werkeloozen » die zich de vorige maal bij de opvoering der « Vrijers van Betteken » zoo bijzonder luidruchtig vermaakten, zich ditmaal zoo rustig mogelijk zullen houden. Wij vreezen dat het moeilijk zal gaan, want « Geknipt » is een koddig stukje. Het feit dat de tooneelstukken ingestudeerd werden onder de leiding van den heer B. Swerts, zelf een begaafden tooneelschrijver, is ons een verzekering dat het publiek onder alle opzichten voldaan zal zijn.

Opgelet ! Het feest begint te **7 1/2 uur (T. U.) zeer stipt.** Wie te laat komt loopt gevaar geen plaats te hebben.

J. C.

Rechterlijk Nieuws

ARRONDISSEMENTSRECHTBANK ANTWERPEN

Een die in den offerblok zat

Met zijne... te lange vingers, wel te verstaan.

't Is een jonge dorpslummel. Eenen offerblok, aan een kapelleken, had hij gelegdigd ; er waren eenige frank in, zelfs nog al veel.

Hij is nog heel jong, de lummel.

De advokaat, die, op verzoek van de familie, voor hem pleitte, smeekte de toegevendheid van de rechtbank, vooral ten aanzien der ouders, die brave menschen zijn. Bovendien zijn twee oudere zoons in 't leger. Een hunner is krijgsgevangen in Duitschland.

De rechtbank heeft betichte verwezen tot 3 maand gevang, voorwaardelijk.

Vrijersruzie

Dat de rechters soms met lastige luf te doen hebben, kan weer eens blijken uit het volgende :

Op eenen zomerschen avond, kreeg een vrijerspaar twist niet ver van een politiekantoor. Op het kantoor zelf, daar de vensters open stonden wegens het warm weder, kon men het gerucht van den twist zeer wel hooren.

De onderkommissaris van dienst ging buiten zien wat er gaande was.

De vrijster kwam hem schier in de armen gevlogen, groot misbaar makend, en roepend :

— Hij mishandelt me, red mij, Mijnheer !

De adjunkt deed het meisje binnenkomen, om haar te ondervragen.

Haar voorkomen was welsprekend genoeg : ze had blauw plekken, was gansch ontdaan : 't was genoeg te zien dat ze slaag had gekregen.

Er werd een proces opgesteld, tengevolge waarvan de brutale jongen heden voor de 5e Strafkamer moest verschijnen.

Hij zwoer bij hoog en laag dat hij zoo onnoozel was als een lam ; hij had niet eens zijnen vinger tegen zijn liefje opgestoken : hij zou niet gaarne, daar had hij er veel te veel voor over.

— Vraag het haar maar zelf, zei hij met veel plaats.

De klaagster moest op hare beurt komen getuigen.

Nadat zij den gebruikelijken eed had afgelegd, was haar eerste woord :

— Ik wil geen klacht doen tegen hem, Mijnheer ; hij heeft mij niet geslagen !

— Niet ? zei de voorzitter. Wat zijt ge dan toch op het politiekantoor gaan vertellen ?

— Ik ? nietsmetal.

— En het proces-verbaal ?

— Och ! daar kunnen ze al veel op zetten !

— Ei ! ei ! zie toe wat ge zegt. Waarom zou er een proces-verbaal worden gemaakt, als er niemand een klacht deed ?

Het meisje antwoordt men een onnoozel gezicht :

— 't Zou het niet kunnen zeggen. Maar ik heb toch geen klacht gedaan, en hij heeft me niet geslagen !

— Zie-de-wel ! roept betichte triomfantelijk uit.

— Ja, maar, hoor eens, zegt de Voorzitter, dat gaat hier zoo niet, weet gij ! De rechtbank moet niet voor den gek gehouden worden. De politie heeft u hooren twisten ; zij heeft u gehavend en gewond gezien. Gij hadt dus slagen gekregen.

— Neen, zeg ik U ! houdt het meisje vol. Maar de politie wou absoluut dat ik eene klacht zou doen : ze dreigde mij op te sluiten als ik het niet deed, en dan heb ik maar geteekend, om er af te zijn !

Ditmaal ontstaat er algemeen gelach bij het auditorium ; de rechtbank heeft er nu ook haar bekomst van ; zij maakt er een eind aan en verklaart de feiten genoegzaam bewezen en veroordeelt den « onnoozel-betichte », het slachtoffer der politie, tot 30 fr. boet.

Ons dunkt dat hij mag blij zijn, er nog zoo goed af te komen...

Beursoverzicht

Antwerpen, 22 December 1916.

Antwerpen 2 1/2 1887, 84 5/8 ; id. 2% 1903, 70 5/8 ; Brussel 2% 1905, 71 3/8 ; Gent 2% 1896, 63 ; Luik 2% 1897, 63 ; Congoloten 84 ; Annuiteit 3% 76 1/2 ; Belgische Rent 3% 71 1/8-71 1/2 ; Cedulas 6% 111-112 ; id. 6% L 118 ; id. 7% H 118 7/16 ; id. 5% K 97 11/16 ; id. 5% A gond 111 1/2 ; Argentijn 4 1/2 1888 Buitenl. Schuld 95 1/2 ; id. 4 1/2 1888 Binnenl. Schuld 97 ; id. 4 1/2 1911 Buitenl. Schuld 96 7/8 ; Brazilië 4% rescission 73 1/2 ; id. 4% 1889, 72 7/8 ; id. 4% 1910, 72 3/4 ; id. 4 1/2 1883-88, 81 1/4 ; id. 5% funding 1914, 103 3/8 ; Uruguay 3 1/2 73 3/8 ; Ced. Uruguay 6% 103 1/4 ; Rusland 5% 97 3/8 ; id. 4% Nicolas 87 ; id. 4% 1880, 80 1/4 ; id. 3% 1859, 64 1/4 ; China 4 1/2 1898, 88 7/8 ; Gond Rent Hongarije 65 ; Japan 4% 94 ; id. 5% IJzeren Sp. Yen 104 1/2-105 ; Roemenië 5% 82 1/2 ; id. 4 1/2 72 1/2 ; id. 4% 1894, 68 1/8 ; Kuala 144 1/4 ; Sennah 64 1/4 ; Kali-Tengah 40 1/8 ; Tjisalak aand. 161-171 ; Galang-Besar 5 3/4 ; Financière 169 ; Federated 667 1/2 ; Grosmyi gewone 2677 1/2 ; id. pref. 2982 1/2 ; Tanganyika 192 1/8 ; Crédit Nat. Ind. gew. 267 1/2 ; id. pref. 277 1/2 ; Astra Romana 1200 ; Banque Belge de Prêts fonciers obl. 488 1/2 ; Crédit foncier Sud-Américain 484.75 ; Electrique Escaut kap. 115.

Brussel, 21 December 1916.

Belg. Rent, 69 3/4-70 3/4 ; Congo, 83 3/4 ; Antwerpen 1887, 84 1/8 ; Brussel 1905, 70 3/8 tot 70 3/4 ; Schaerbeek 1898, 60 1/8 ; Banque belge de prêts fonciers, 470 ; Tr. de Kiew 4%, 425 ; Tr. de Livourne 4%, 415 ; Tr. de Rotterdam 4%, 431 ; Tr. Toscans 5%, 460 ; Sambre-Moselle 5%, 485 ; Charb. du Hainaut 4 1/2, 430 ; Centrale Ind. Electr. 5%, 475 ; Crédit Liégeois, 455 ; Ch. de fer Congo, gew. 1110, genot 385 ; Tr. d'Anvers, kap. 118, sticht% 58 1/2, div. 40 ; Kiew, kap. 98 ; Rotterdam, kap. 100 3/4 ; Saratow, kap. 90 ; Espagne Electr., div. 47 1/2 ; Rosario, kap. 78 3/4, div. 28 1/2 ; Financière de Transports, div. 950 ; Aumetz, 690 ; Cockeril, oude 1090 ; Estampage du Donetz, div. 445 ; Olkovaia, kap. 203, genot 360 ; Providence Russe, B 611 1/4 ; Sambre-Moselle, gew. 180 k. ; Tôleries de Konstantinowka, 2660 ; Biélaia, gew. 350 ; Espérance-Bonne Fortune, 610 k. ; Laura, div. 932 1/2 ; Mines de fer de Bacarès, 85 1/2 ; Nébida, 157 1/2 ; Electricité de Nantes, 35 k. ; Linière de Lesnard, gew. 78 ; Now, 40 3/4 ; Huileries d'Odessa, 190 ; Katanga, gew. 2327 1/2 ; Luki, kap. 14 3/4 ; Lacourt, 518 1/5 ; Union Minière, kap. 1525 ; Tanganyika, 75 7/8 ; Vicinaux du Mayumbé, 217 1/2 ; Babarigna, 147 v. ; Java, kap. 140 3/4 ; Fauconnier, kap. 405 v. ; Hévéa, 225 ; Huileries de Sumatra, sticht. 117 1/2 ; Intertropical, kap. 45 k. ; Somnah, 64 1/2 ; Soengei Lipoet, 451 1/4 ; Brasseries de l'Etoile, 30 ; Gratzy, kap. 440 k. ; Sucrière Europ., kap. 75 3/4, zy, 505 v. ; Grosnyi, pref. 2297 1/2 ; Sucreries Générales, kap. 440 k. ; Sucrière Européenne, kap. 75 3/4. sticht. 49 ; Sucreries St-Jean, sticht. 141 1/4 ; Métall. Russo-Belge, 2105 ; Tubes de Sosnowice, 375 ; Rio Light I, 470 ; Agricole d'Egypte, kap. 101 1/4 ; Egyptian Enterprise, kap. 76 1/4 ; Luiar, 762 1/2 ; Villa del Prado, 9 1/4 ; Raiah, 985 ; Dyle-Bacalan, pref. 597 1/2, gew. 617 1/2.

WISSEL - PUBLIEKE FONDSEN

Aankoop van obligatiën : Caisse des Propriétaires, Sud-Ouest de Bahia, Port de la Havane, enz., en van Spaansche koepons, evenals de van Rio Light. Caisse des Propriétaires, Port de la Havane, enz., enz.

COMPTOIR PELGRIMS

34, BERGSTRAAT, 34, Brussel

2156

Brievenbus

N. L. — A. D. W. — We meenden te antwoorden met een brief, en stelden daarom zoolang uit.

« Vlaanderen Vlaamsch en Vrij » heeft hoedanigheden en een toonkundige zou er een forsch strijdlied van kunnen maken. Slechts bij uitzondering evenwel nemen we nieuwe gedichten op ; ook bij « Ons Land » is er overvloed.

Het geboortejaar van Lodewijk de Raet is 1871.

Gent. J. Br. — Ontvangen postmandaat voor Bormshulde. — C. R.

J. P. — Reeds tweemaal ontving ik uw artikel te laat. Uw artikel « De Stroom » kreeg ik heden, Vrijdag avond, dus te laat ; n° 34 was gedrukt.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

OVERLIJDENS VAN 22 DECEMBER 1916

Mannelijk geslacht : K. Meeuwissen, waker, 77 jaar, Ankerrui, 1 ; A. Corten, boekhouder, 71 jaar, wed. van C. Van Geert, Charlottalei, 47 ; P. Stockaer, z. b., 89 jaar, wed. van M. Van de Vliet, Mirœusstraat, 33 ; E. Van Hoof, z. b., 59 jaar, Leopoldslei, 41 ; A. Krols, bakkersgast, 46 jaar, echtg. van C. Cools, Lange Pothoekstraat, 108.

Vrouwelijk geslacht : C. Spruit, winkelierster, 52 jaar, Brusselschestraat, 9 ; E. Herman, z. b., 89 jaar, wed. van C. Braekman, Oude Steenweg, 9 ; D. Anthonis, z. b., 86 jaar, Lockaertstraat, 10 ; A. Crott, z. b., wed. van A. Adinau, Pyckestraat, 12 ; M. Leysen, 75 jaar, echtg. van C. Vangorp, Lange Van Sterbeeckstraat, 3.

Overlijdens : mannelijk geslacht, 6 ; vrouwelijk geslacht, 7 ; totaal : 13.

Geboorten : mannelijk geslacht, 1 ; vrouwelijk geslacht, 6 ; totaal : 7.

Huwelijksafkondigingen van Zondag 24 Dec.

J. Verkeyn, arb., Lge Stuyvenbergstraat, 3, met M. Lemarche, dienstmeid, Rubensstr., 14.

C. Huysmans, gasbediende, te Borgerhout, met J. Van den Bergh, arb., Tulpstraat, 90.

N. Goeets, volksvertegenwoordiger, Vestingstraat, 40, met E. Witjas, kantoorbediende, Sint-Vincentiusstraat, 75.

J. Murrath, diamantbewerker, te Deurne, met J. Dumont, strijkster, Geuzenstraat, 26.

J. Gysen, klerk, Brugstraat, 4, met A. Aerts, giletmaakster, Van Aerdtstraat, 38.

G. Verhaert, toonkundige, Piantijnlei W. 9, met J. Van Overtveldt, kleermaakster, Politiehofstraat, 5.

F. Van Immerseel, bakkersgast, Oude Steenweg, 40, met P. Delaet, dienstmeid, 88, Tulpstraat.

J. Joris, boekbinder, Herderinnestraat, 42/2, met M. Raeymaekers, tabakbewerkster, Herderinnestraat, 42/2.

C. Van Walle, houtdraaier, Viaduct-Dam, 8, met J. Budts, werkvrouw, Kapucienenhof, 2.

A. Reuskers, bootsman, Falconplein, 34, met C. Van Reybroeck, z. b., Falconplein, 34.

J. Peymaerts, magazijnbediende, Blauw-Mozelstraat, 5/2, met E. Thienpont, z. b., Korte Schipstraat, 6.

F. Polis, diamantslijper, Tulpstraat, 22, met M. Van Grieken, naaister, Everaertsstraat, 33.

B. Bonder, timmerman, Lange Dijkstraat, 92, met L. Emmerechts, werkvrouw, Marmixstr., 25.

L. Jorissen, herbergier, Trapstraat, 25, met M. Claes, werkvrouw, Trapstraat, 25.

P. Peeters, diamantslijper, te Berchem, met L. Wouters, arb., Haringrodestraat, 115.

J. Borms, arbeider, te Scholle, met M. Van Damme, dienstmeid, Beddenstraat, 2.

J. Raeymaekers, zeeman, Kuipersstraat, 7, met A. Van Mieghem, werkvr., Riemstr., 39.

L. Sillis, metser, te Wilryck, met C. Lauwers, werkvr., Kruishofstraat, 338.

H. Malbecq, handelaar, te Hal, met A. Asveld, handelaarster, Klein Markt, 16.

J. Jacobs, arb., Hoogstraat, 47, met E. De Clercq, werkvrouw, Hoogstraat, 47.

A. Thys, loodgieter, Keistraat, 27, met M. Verdonck, werkvrouw, Saucierstraat, 3.

Laatste Uur

FRANSCH LEGERBERICHT

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Vrijdag 22 December. — Officieel :

Nogal geweldige geschutsbedrijvigheid in de streek van Louvemont, op den rechter Maasoever, gedurende een deel van den nacht.

Overal elders niets mede te deelen.

SPORT

WINDHONDENRENNEN

Kynodroom Muggenberg

Uitslag der koersen van 22 December 1916 :

1ste koers : 1. Prince Royal ; 2. Durbar.
2de » 1. Daisy ; 2. Forest.
3de » 1. Fleet Rascal ; 2. El Rayo.
4de » 1. La Fouscka ; 2. Levitsky.
5de » 1. Zut ; 2. Fleet Foot.
6de » 1. Frieda Cary ; 2. Daisy.
7de » 1. Durbar ; 2. Mirette.
8ste » 1. Johnson ; 2. Duc d'Anvers.
9de » 1. El Rayo ; 2. Fleet Rascal.
10de » 1. Fisher ; 2. El Cyclon.

VOETBAL

Stand der Elftallen

4de afdeeling (reeks A) :							
1. Contich	6	6	0	0	41	4	12
2. Boom	4	2	2	0	19	9	4
2. Bouchout	4	2	2	0	15	13	4
4. Patria	6	0	6	0	2	51	0
4de afdeeling (reeks B) :							
1. Tubantia	8	6	2	0	26	10	12
2. Eendracht	7	5	1	1	22	8	11
3. Oude-God	7	2	4	1	9	21	5
4. Belgica	7	1	4	2	6	15	4
4. Brasschaet Scholieren :	7	1	4	2	9	18	4
1. Beerschot	6	5	0	1	34	6	11
2. Lierache	8	5	3	0	16	15	10
3. Scaldis	7	4	3	0	23	16	8
3. Berchem	6	3	1	2	9	15	8
5. Antwerp	6	2	1	3	9	8	7
6. Ignatius	7	2	4	1	10	24	5
6. Tubantia	6	2	3	1	12	14	5
8. Lyra	6	1	3	2	9	15	4
9. Union Scolaire Knapen :	6	0	6	0	4	24	0
1. Scaldis	7	6	1	0	31	3	12
1. Antwerp	7	6	1	0	30	6	12
3. Beerschot	7	4	2	1	16	6	9
4. Lierache	6	1	3	1	2	12	3
5. Tubantia	4	0	4	0	0	24	0
5. Ignatius	6	0	6	0	2	30	0

WIJ ZIJN KOOPER

der nummers van HET VLAAMSCHE NIEUWS vanaf het verschijnen tot 31 Maart 1916. Aanbiedingen aan « Weltkriegsbücherei », Berlijn W. 35, Potsdamerstr., 121.

Roepzaal "MARNIX"

1, TERNINCKSTRAAT, 1

(hoek Kasteelpleinstraat)

Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de roepzaal « Marnix ».

Bestuurder : J. B. LAMBRECHTS

INKOOP, VERKOOP VERWISSELING, SCHATTINGEN

Men geeft geld als voorschot 630

HUIS **PAUL CAREZ**

10, PLATTESTEEN **10**

BRUSSEL (Beurs)

Groote keus van Etiketten voor Wijnen en Likeuren

Aluminium in blad dat voordeelig het tin vervangt

KAPSELS voor STOP- en SPOELMACHIENEN

ALLE KELDER-ARTIKELS

Specialiteit voor Kelder-instellingen

HARDE EN ZACHTE

PEK - BITUUM - ASPHALT

VOOR ALLE DOELEINDEN

SPECIALITEIT VOOR ELECTRICIENS

Engelsche roestwerende Patentverf voor alle ijzerwerk

BRUNO VAN HAAREN, Waterloostraat, 3, Antwerpen

2175

WATERORGANEN BLAAS-NIEREN

... behandeling van Dokter CRAMUS ... alle inflammatiën en ziekten der waterorganen, uitlooping, steen, lendenpijn, witte verliezen, moeheid, brandende of pijnlijke waters.

SPOEDIGE GENEZING

... te eigenlijk gevallen.

... Frank

... ullen te om ... onderzoch ...

VOLKSAPOTHEEK

... derodestraat, 126

ANTWERPEN

Stekjes te Koop

32, OUDE LEEUWENRUI, 32

ANTWERPEN 2241

19, HOPLAND

ÉCOLE SPÉCIALE

Levende Talen

5 Frs.

per maand

2 lessen per week

INSTITUT RACHOR

Lge Nieuwstr., 10 (Beurs)

Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en Jonge Juffers

STENO-DACTYLOGRAPHIE LEVENDE TALEN BOEKHOUDEN

PREPAREZ-VOUS EN QUELQ. MOIS A L'EMPLOI DE COMPTABLE

STENO-DACTYLOGRAPHIE LANGUES VIVANTES

Inscriptions ch. jour. Lgue r. Neuve, 10 (Bourse) 140

OPENBARING

De Zeep vervangen door de

Blokken 101 en 202

Keuken - Toilet

Wat men moet zien en onthouden:

hun prijs, hun duur, het gebruik van een blok, hun soepelheid, hun schuimen en manier van reinigen.

TOEGELATEN ZONDER FREIGABE

BEVAT GEEN PUIM

Beproef ze en gij zult ze aanwenden. Wij gaan van heden af groote kontrakten aan

P. Hancart, concessionaris, te Vorst

Voor de bestellingen:

Ad. DE BACKER

BRUSSEL: 99, Grasmarkt

CHARLEROI: 46, Boulevard Audent

2244

HET BESTE PURGEERMIDDEL DER WERELD!

Gezondheidspillen

"DEFENSE"

TEGEN DE GAL - BLOEDZUIVEREND

Het bloed is het leven! Wanneer het bloed zuiver is, gevoelt men zich gezond en gelukkig. Wanneer het bloed overlast is met eiwitstoffen en nadeelige sappen, is men lijdend aan alle ziekten, als MAAGZIEKTEN, SCHEELE HOOFDPIJN, ZENUWZIEKTEN, HOOFDPIJN, VERSTOPPING, JICHT, RHUMATISME, VELZIEKTEN, enz.

ZUIVERT regelmatig uw bloed en dikwijls met het ideaal middel, den waren schat der huisgezinnen.

Het eenig zuiverend middel, dat zonder buikpijn werkt!

1 Frank in alle Apotheken

TE KOOP GEVRAAGD

Clicherie

MOULE MET OVEN om PLATTE clichés te gieten. De gietopening moet 50×65 afmeting hebben. Schrijven bureel blad letters H. G. 1911.

GELD verkrijgbaar

Het administratiekantoor, MORETUSLEI, 51, verstrekt geldleeningen onder borgtocht, op salarissen, hypotheken, vruchtgebruik, enz.

RENTE 5% 'S JAARS

Bureau van 8 1/2 tot 12 en van 1 1/2 tot 5 uur. 771

Geldzendingen naar Holland

GELD! GELD!!

Pianos, onde juweelen en diamant koop ik aan den hoogsten prijs en tegen comptant geld. Lange Beeldekenstr., 241. 1997

Privaat Lessen

in ENGELSCH en DUITSCH ten mijnent of ten huize der leerlingen. Zeer mat. prijzen. 47, Ommeganckstraat, Antw. 1119

MEUBELEN PIANOS

Witte CUISINIERES

Te koop aan spotprijs: slaapkam., eetkamers, burreelen in massief, acajou, notelaar of eik. Occasiepianos «Gunther», elektr. pianos, 850 fr., schouwgarnitur, mass. koper, witte cuisinières, tableaux, kachels Cadé, kindskorf, stoel en wieg, compt. dameмantel, 5 enkele beddens windhaar compl. als nieuw. Inkoop van occasie-pianos en meubelen. Lange Beeldekensstraat, 241. 1997

MEVROUWEN!

Laat uwe kostuums, Pelterijen, Peluchen Mantels en Fluweelen Kleederen, Bloezen en Peignoirs, Pluimen, Handschoenen, kinderkleedingstukken, enz., wasschen of verwen in de Stoomverwerij

A. VAN WEEREN

93, Mechelsche Steenweg. Telefoon 5093.

Rouw extra in 12 uren. Zeer lage prijzen. 1163

VROUWEN

de remedie van Dokter CARLOS is, onfeilbaar tegen smarten, onregelmatige en moeilijke

MAANDSTONDEN

de doos 10 fr. 1/2 doos 5.50 fr.

— Bestendige opzending tegen postbon —

VOLKSAPOTHEEK

126, Brederodestraat, 126 ANTWERPEN

Groote voorraad van Bouillonblokjes

FRASCATI

VAN 10 EN 80 FRANK DE DUIZEND

SINT-JORISVEST, 7, ANTWERPEN

Men koopt er OUDE KURKEN, alsook OUDE BLIKKEN DOOZEN van alle modellen, tegen den hoogsten prijs. 2213

PLASTIQUE DAKBEDEKKING

Gewaarborgd voor alle daken en goten, camions, trams, enz.

ASPHALTWERKEN

Droogmaken van kelders en muren

Gebrev. syst. Perfecto in plaats van stopverf voor koepels en glasdaken.

BRUNO VAN HAAREN

Waterloostraat, 3, Antwerpen

2170

MEN VRAAGT

aanbieding. voor hout van de Eilanden (plakhout en massief), ebbenhout, gesatineerd, violet en schubbig. Livornostr., 158, Brussel. 2237

Toegelaten aankoop van AUTOBANDEN

nieuwe en gebruikte Voorts allerlei artikelen in

KAOETJOEK

Zich wenden in vertrouwen 7, Molenbergstraat, 7. 1742

POSTZEGELS

Men koopt postzegels Kapellelen, 19, te Berchem. Iedere dag van tot 21/2 en van 7 tot 8 1/2 Torenuur

BLANCO

EXTRA ZEEPPOEDER

overtreft alle andere merken.- In 't groot

Constant FLOREN

Fabriek:

STIJFSELSTRAAT 8-10

ANTWERPEN

Bureelen:

Stijfselstraat, 12 Antwerpen

Place de Brouckère 46. Brussel

TE HUREN

modern kwartier, aan oorlogsprijs: 185, Lo ... straat.

HET VLAAMSCHE NIEUWS is dagelijks te verkrijgen te DENDERMONDE en OMLIGGENDE.

Depothouder: André Impens, St-Jacobsstraat, 57, Dendermonde.

Drukker-Uitg. H. Mertens, Roodestr., 44, Antw.

Quo Vadis?

door

HENRYK SIENKIEWICZ

Hij sloeg een lichten toon aan, maar de onderzoekende blik dien hij op Kilon richtte, verraadde heel zijn onrust; hij was inderdaad bevreesd geworden door de woorden van Crispus. Weder in zijn paleis gekomen, kon hij van schaamte, van razernij en ook van bleeke ontzetting niet slapen.

De bijgeloovige Vestinus schouwde om hem en zegde met geheimzinnige stem:

— Luister naar hem, heer, luister naar dien grijsaard. Die christenen hebben iets wonders. Hun godheid verzoet hun dood. Mag men niet vreezen, dat hij zich eens op ons wreken wil?

— Nero antwoordde vlug:

— Ik niet, maar Tigellinus is de inrichter van de feesten.

— Ik ben het inderdaad, riep Tigellinus uit, ik ben het! En ik spot wat met al de christen goden. Vestinus, heer, is een blaas met bijgeloovigheid gevuld, en die moedige Griek zou sterven van schrik bij het zicht van een hen, die haar kuikentjes wil verdedigen.

— 't Is heel wel, zei Nero, maar doe in het vervolg de tong snijden uit den mond van de christenen of belet hun op een andere wijze, dat ze spreken.

— Het vuur zal ze tot zwijgen brengen, goddelijke!

— Wee mij, weeklaagde Kilon.

Maar Cesar, die meer moed had door de schaamtelooze houding van Tigellinus, begon te lachen, en zei, terwijl hij naar den Grieк weer:

— Zie toch wat gezicht die afstammeling van Achilles trekt!

De aanblik van Kilon was inderdaad erbarmelijk. De eenige magere haren, die hij nog had, waren heelemaal wit, zijn wezen droeg het kenteeken van verterend-knagende onrust, soms scheen hij waanzinnig en men kon meenen dat hij niet meer wist wat hij zegde, somtijds beantwoordde hij de vragen niet meer en andere malen werd hij woedend of zoo vreeselijk onbeschaamd dat de hovelingen besloten hem niet meer te tergen.

Zoo kreeg hij nu een aanval.

— Doe met mij al wat ge wilt, maar naar de spelen ga ik niet meer, — neen, nooit meer! riep hij wanhopig uit, terwijl hij zijn vingeren deed kraken.

Nero keek even naar hem en keerde zich dan naar Tigellinus.

— Zorg er voor dat in de hoven deze stoïcijn naast mijn zijde blijve. Ik wil zien wat uitwerksel de toortsen op hem hebben.

Kilon kreeg schrik van de bedreiging die trilde in de stem van Nero.

— Heer, zei hij, ik zal niets kunnen zien. Binst den nacht zie ik niets.

Cesar antwoordde met een doodelijken glimlach:

— Dien nacht zal het klaar zijn als op een middag van zon.

Dan keerde hij zich naar de andere hovelingen en sprak over de wedrennen, die de spelen moesten eindigen.

Petronius naderde tot Kilon en raakte zijn arm:

— Ik zegde het u wel! Gij zult niet tot het einde volhouden!

De andere antwoordde:

— Ik moet me dronken maken.

En zijn bevende hand ging naar een beker wijn, maar de kracht om hem te brengen tot aan zijn lippen, had hij niet. Dan entnam Vestinus hem de schaal en terwijl hij naar hem boog met een wezen waarop nieuwsgierigheid en afschuw te lezen stonden, vroeg hij:

— Zijt gij door de Furiën vervolgd? Zeg?

— Neen, antwoordde Kilon, maar voor mijn oogen is het nacht.

— Hoe nu... nacht? Dat de goden zich uwer ontfermen! Zeg toch hoe kan het nu nacht zijn?

— Een nacht van angst en ondoorgrondelijk diep, waarin iets roert en kruipt en me nadert... En ik... och, ik weet niet... Ik ben bang!

— Ik hoorde altijd zeggen dat ze tooveraars waren. Hebt ge ook schrikverwekkende droomen?

— Ik slaap niet meer. Ik dacht niet dat men zoo vreeselijk martelen kon.

— Ge hebt dus medelijden?

— Waarom zooveel bloed? Hoordet ge wat die man riep... ge weet, die man aan 't kruis? Wee ons!

— Ik hoorde het, zei Vestinus stil, maar ze zijn toch brandstichters?

— Dat is niet waar!

— De vijanden van het menschdom?

— Dat is niet waar!

— Zij vergiftigen de fonteinen?

— Dat is niet waar!

— Zij vermoorden kinderen?

— Dat is niet waar!

— Hoe? vroeg Vestinus, heelemaal verwonderd. Ge hebt het tocht gezegd en gij-zelf hebt ze geleverd in de handen van Tigellinus!

— Daarom is het nu nacht voor mij... nacht... en kruipt de dood naar metoe... Soms schijnt het me dat ik reeds dood ben en gij ook.

— Neen! Zij sterven en wij... wé leven! Maar zeg me eens, weet ge wat te zien als ze sterven?

— Christus!

— Is dat hun god? En is die god machtig?

Maar Kilon zelf ondervroeg:

— Welke soort van toortsen gaat men doen branden, in de hoven? Hebt ge gehoord wat Cesar zegde?

— Ik hoorde het en weet ook. Dat heet sarmentritii en semaxii... Men zal ze kleeden in de pijnlijke tunica vol pék, daarna zal men ze vastmaken aan staken en die zal men ontsteken... Dat hun god maar geen nieuwe onheilen over de stad zende... Semaxii! O dat is allervreeselijkst.

— Ik heb nog liever dat, dan is er toch geen bloed, antwoordde Kilon. Zeg aan een slaaf dat hij de schaal aan mijn lippen brenge. Ik heb dorst en ik stort wijn, want mijn hand is bevend van ouderdom.

De anderen ook spraken van de christenen.

De oude Domitius Afer spotte om hen.

— Ze zijn een zoo groote menigte, zei hij, dat ze gemakkelijk een burgeroorlog konden verwekken, en weet ge 't nog, dat we een oogenblik vreesden dat ze de wapenen zouden opnemen. En ze sterven als schapen.

— Dat ze eens wagen wat anders te doen! zei Tigellinus.

Daarop antwoordde Petronius:

— Ge bedriegt u, ze wapenen zich.

— Hoe?

— Met geduld.

— Dat is een nieuwe manier.

— Juist. Maar kunt ge ook volhouden dat ze als gewone misdadigers sterven? Neen! Zij sterven alsof de misdadigers waren de lui die ze ter dood verwezen, dat, is, wij en het Romeinsche volk.

— Praatjes! riep Tigellinus uit.

— Hic Abdera! (Ge zijt de koning der dwazen), antwoordde Petronius.

Maar de anderen, getroffen door de juistheid van die opmerking, keken verwonderd naar malkander en herhaalden:

— 't Is waar, hun dood is ongewoon.

— En ik zeg u dat ze hun godheid zien! riep Petronius.

Eenige hovelingen keerden zich naar Kilon.

— Eh, oude, ge kent ze, hé? Zeg gij eens wat ze zien!

De Grieк al hikkend braakte den wijn dien hij dronk over zijn tunica en zegde:

— De opstanding!

En hij rilde zoo hevig, dat al de anderen aan 't lachen gingen, luid.

XIX.

In de Esquilijnsche gevangenis

Sedert eenigen tijd was Vinicius geheele nachten buiten zijn huis. Petronius dacht bij zich-zelf, dat hij misschien een nieuw plan uitdacht om Lygia uit de Esquilijnsche gevangenis te bevrijden, maar hij ondervroeg hem daarover niet om geen onheil te brengen bij zijn poging. Sedert hij mislukte om haar te verlossen uit de Mamertijnsche gevangenis, had hij heelemaal geen betrouwen meer in zijn gesternte.

Hij rekende niet op het welgelukken van de pogingen van Vinicius. De Esquilijnsche gevangenis, die men metterhaast inrichtte, door de kelders te verbinden van verschillende woningen die men vernielde om den brand te beperken, was niet zoo afschuwelijk als het oude tulianum van het Kapitool, maar zij was integendeel minstens honderdmaal beter en strenger bewaakt. Petronius begreep heel wel, dat men er Lygia heenleidde met het eenig doel om haar aan de ziekte te ontrukken en haar te bewaren voor den schouwburg.

— Het is heel zeker, zei hij bij zich-zelf, dat Cesar en Tigellinus haar behouden omdat men met haar een schouwspel vertoonen wil, nog heel wat meer bijzonder en wreeder dan al de andere. En Vinicius zal onvermijdelijk zonder eenigen uitslag in zijn verderf loopen.

Vinicius had ook heelemaal geen betrouwen in zich-zelf en zijn ondernemingen meer:

— Christus nog alleen kon Lygia redden. En thans dacht de jonge man aan niets meer dan aan de middelen om haar in de gevangenis te bezoeken.

Hij wist dat Nazarius niettegenstaande alle moeilijkheden er in gelukt was binnen het tulianum te dringen als lijkendrager. Met die gedachte in het hoofd leefde hij en hij poogde om denzelfden list te gebruiken. Voor een zeer groote som nam de bewaker van de stinkende putten hem eindelijk onder het aantal zijner knechten, die hij alle dagen naar de gevangenissen zond om de lijken te halen. De duisternis van den nacht, zijn slavenkleederen, zijn linnen met terpentijn gedrenkt en dat hij om zijn hoofd winden zou, de ellendige verlichting der gevangenissen, — alles bijeen zou wel maken, dat men hem niet herkennen zou.

Daarenboven, wie toch zou gedacht hebben dat een patriciër, zoon en kleinzoon van consuls, zich bevinden kon onder een ploeg putgravers, die blootgesteld waren aan de uitwasemingen van de gevangenissen en van de stinkende putten, en een werk deed, waartoe een mensch maar gedwongen werd door de zwartste ellende of door de slavernij?

(Wordt vervolgd.)